

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 31 maj 2021
(OR. en)

7746/21

Interinstitutionellt ärende:
2014/0008 (NLE)

AVIATION 78
RELEX 300
OC 16
NIS 10

RÄTTSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: Avtal om ett gemensamt luftfartsområde mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Ukraina, å andra sidan

---

AVTAL OM ETT GEMENSAMT LUFTFARTSOMRÅDE
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN,
OCH UKRAINA, Å ANDRA SIDAN

KONUNGARIKET BELGIEN,

REPUBLIKEN BULGARIEN,

REPUBLIKEN TJECKIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN ESTLAND,

IRLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

REPUBLIKEN KROATIEN,

REPUBLIKEN ITALIEN,

REPUBLIKEN CYPERN,

REPUBLIKEN LETTLAND,

REPUBLIKEN LITAUEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

UNGERN,

REPUBLIKEN MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

som är parter i fördraget om Europeiska unionen och i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallade *EU-fördragen*) och som är medlemsstater i Europeiska unionen (nedan kallade *EU-medlemsstaterna*),

och

EUROPEISKA UNIONEN, nedan även kallad *EU*,

å ena sidan,

och

UKRAINA, å andra sidan,

nedan gemensamt kallade *parterna*,

SOM ÖNSKAR skapa ett gemensamt luftfartsområde som bygger på ömsesidig tillgång till parternas lufttransportmarknader, med lika konkurrensvillkor och iakttagande av samma regler – särskilt när det gäller flygsäkerhet, luftfartsskydd, flygledning, social harmonisering och miljöskydd,

SOM ÄR MEDVETNA OM den internationella civila luftfartens sammansatta karaktär samt om de rättigheter och skyldigheter som Ukraina och EU-medlemsstaterna har till följd av medlemskap i internationella luftfartsorganisationer, särskilt Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao) och Europeiska organisationen för säkrare flygtrafiktjänst, samt om deras rättigheter och skyldigheter inom ramen för internationella avtal med tredje parter och internationella organisationer,

SOM ÖNSKAR fördjupa förbindelserna mellan parterna på lufttransportområdet, inbegripet industriellt samarbete, och bygga vidare på den grund som lagts av det nuvarande systemet för luftfartsavtal för att främja ekonomiska och kulturella förbindelser samt transportförbindelser mellan parterna,

SOM ÖNSKAR underlätta utvidgningen av lufttransportmöjligheter, inbegripet uppbyggnad av ett lufttransportnät som uppfyller passagerares och transportörers behov av praktiska lufttransporttjänster,

SOM ÄR MEDVETNA OM betydelsen av lufttransport för att främja handel, turism och investeringar,

SOM BEAKTAR konventionen angående internationell civil luftfart, öppnad för undertecknande i Chicago den 7 december 1944,

SOM NOTERAR att det i associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater samt Ukraina föreskrivs att villkoren för ömsesidigt marknadstillträde och för tillhandahållande av lufttransporttjänster får regleras genom särskilda avtal i syfte att säkerställa en samordnad utveckling av transporter mellan parterna, anpassad till deras kommersiella behov,

SOM ÖNSKAR göra det möjligt för lufttrafikföretag att erbjuda passagerare och transportörer konkurrenskraftiga priser och tjänster på en öppen marknad vid resor och transporter,

SOM ÖNSKAR att alla sektorer av lufttransportbranschen, inbegripet anställda hos lufttrafikföretagen, ska gynnas av ett liberaliserat avtal,

SOM HAR FÖR AVSIKT att bygga vidare på den grund som lagts av befintliga lufttransportavtal, med målsättningen att gradvis öppna marknaderna och maximera fördelarna för båda parternas konsumenter, lufttrafikföretag, arbetare och befolkning,

SOM ÄR ÖVERENS OM att det är lämpligt att reglerna för ett gemensamt luftfartsområde ska baseras på relevant lagstiftning gällande inom Europeiska unionen som fastställs i bilaga I till det här avtalet, utan att det påverkar EU-fördragen och Ukrainas författning,

SOM NOTERAR Ukrainas avsikt att i sin luftfartslagstiftning införliva motsvarande krav och standarder som i Europeiska unionen, även med avseende på den framtida utvecklingen av lagstiftningen inom EU,

SOM ÖNSKAR tillgodose bästa möjliga flygsäkerhet och luftfartsskydd för internationella lufttransporter och som upprepar sin djupa oro över sådana handlingar och hot mot luftfartygens säkerhet som äventyrar säkerheten för personer och egendom, negativt inverkar på lufttransporterna och undergräver den resande allmänhetens förtroende för den civila luftfartens säkerhet,

SOM ÄR MEDVETNA OM de fördelar som båda parterna får av fullständig efterlevnad av reglerna för ett gemensamt luftfartsområde, inbegripet att öppna marknaderna och maximera nyttan för båda parternas konsumenter och industri,

SOM ÄR MEDVETNA OM att skapandet av ett gemensamt luftfartsområde och tillämpningen av reglerna för detta inte kan uppnås utan övergångsbestämmelser, och vikten av lämpligt stöd för att åstadkomma detta,

SOM BETONAR att lufttrafikföretag bör behandlas på ett öppet och icke-diskriminerande sätt i fråga om deras åtkomst till lufttransportinfrastruktur, till exempel tillträde till flygplatser, framförallt när denna infrastruktur är begränsad,

SOM ÖNSKAR garantera lika konkurrensvillkor för lufttrafikföretag och ge dessa rättvis och lika möjlighet att bedriva den överenskomna trafiken,

SOM KONSTATERAR att statliga subventioner kan försämra konkurrensen mellan lufttrafikföretag och äventyra detta avtals grundläggande mål,

SOM BEKRÄFTAR vikten av att beakta miljöskyddet vid utarbetandet och genomförandet av en internationell luftfartspolitik och erkänner suveräna staters rätt att vidta lämpliga åtgärder för detta ändamål,

SOM BEAKTAR vikten av att skydda konsumenter, inbegripet det skydd som följer av konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter, upprättad i Montreal den 28 maj 1999,

SOM VÄLKOMNAR den pågående dialogen mellan parterna i syfte att fördjupa förbindelserna på andra områden, i synnerhet för att underlätta rörligheten för personer,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 1

Mål och tillämpningsområde

Syftet med detta avtal är att gradvis skapa ett gemensamt luftfartsområde mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater och Ukraina, som i synnerhet bygger på identiska bestämmelser i fråga om flygsäkerhet, luftfartsskydd, flygledning, miljöskydd, konsumentskydd, datoriserade bokningssystem och identiska bestämmelser vad gäller sociala aspekter. I detta avtal fastställs de regler, tekniska krav, administrativa förfaranden, grundläggande operativa normer och tillämpningsföreskrifter som ska gälla mellan parterna.

Detta gemensamma luftfartsområde ska baseras på fritt tillträde till lufttransportmarknaden och lika konkurrensvillkor.

ARTIKEL 2

Definitioner

I detta avtal gäller följande definitioner om inget annat anges:

1. *överenskommen trafik* och *angivna flygvägar*: internationell lufttransport i enlighet med artikel 16 och bilaga II till detta avtal.
2. *avtal*: detta avtal och dess bilagor med ändringar.
3. *lufttransport*: transport med luftfartyg av passagerare, bagage, gods och post, var för sig eller tillsammans, som erbjuds allmänheten mot ersättning eller hyra, vilket för att undvika tvivelsmål ska inbegripa reguljär och icke-reguljär (charter) trafik, och rena frakttjänster.
4. *lufttrafikföretag*: ett företag med giltig operativ licens eller motsvarande.
5. *behöriga myndigheter*: de offentliga myndigheter eller organ som ansvarar för förvaltningsfunktionerna enligt detta avtal.
6. *företag*: företag som bildats i enlighet med civil- eller handelslagstiftningen, inbegripet kooperativa sammanslutningar, samt andra offentligrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådana som inte drivs i vinstsyfte.

7. *konventionen*: konventionen angående internationell civil luftfart, öppnad för undertecknande i Chicago den 7 december 1944, med
- a) alla ändringar som har trätt i kraft enligt artikel 94 a i konventionen och som har ratificerats av såväl Ukraina som en EU-medlemsstat eller EU-medlemsstaterna, och
  - b) alla bilagor och ändringar som har antagits i enlighet med artikel 90 i konventionen, i den utsträckning de oavsett tidpunkt är i kraft för både Ukraina och den eller de EU-medlemsstater som berörs av det fall det är fråga om.
8. *ECAA-avtalet*: det multilaterala avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, Republiken Albanien, Bosnien och Hercegovina, Republiken Bulgarien, Republiken Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Republiken Island, Republiken Montenegro, Konungariket Norge, Rumänien, Republiken Serbien och Förenta nationernas övergångsförvaltning i Kosovo¹ om inrättandet av ett europeiskt gemensamt luftfartsområde.
9. *Easa*: Europeiska byrån för luftfartssäkerhet inrättad i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 av den 20 februari 2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG.

---

¹ Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

10. *faktisk kontroll*: ett förhållande som bygger på rättigheter, avtal eller annat, som var för sig eller tillsammans och med hänsyn till faktiska och rättsliga förhållanden, ger möjligheter att direkt eller indirekt utöva ett avgörande inflytande på ett företag, särskilt genom
  - a) rätten att använda alla eller delar av ett företags tillgångar,
  - b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av företagets olika organ, omröstningar eller beslut, eller som på annat sätt ger ett avgörande inflytande på företagets verksamhet.

11. *faktisk tillsyn*: fortlöpande kontroll utförd av den behöriga tillståndsmyndighet från en part som utfärdat en operativ licens eller ett operativt tillstånd till ett lufttrafikföretag,
  - a) att de tillämpliga kriterierna för drift av internationell lufttrafik, på grundval av vilka en operativ licens eller ett operativt tillstånd utfärdats, uppfylls av detta lufttrafikföretag, i enlighet med tillämpliga nationella lagar och förordningar, och
  - b) att den behöriga myndigheten upprätthåller lämplig tillsyn när det gäller säkerhet och skydd i enlighet med åtminstone Icaos standarder.

12. *EU-fördragen*: fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

13. *EU-medlemsstat*: en medlemsstat i Europeiska unionen.

14. *förmåga*: ett lufttrafikföretags förmåga att bedriva internationell lufttrafik, dvs. att företaget har tillfredsställande finansiell kapacitet och adekvat kunskaper om företagsledning samt är villigt att följa de lagar och bestämmelser och uppfylla de krav som styr driften av sådan trafik.
15. *femte frihetsrättigheten*: den rätt eller det privilegium som beviljas av en stat (*beviljande stat*) för lufttrafikföretag i en annan stat (*mottagande stat*) att tillhandahålla internationella lufttransporttjänster mellan den beviljande statens territorium och en tredje stats territorium, på villkor att sådana tjänster inleds eller avslutas på den mottagande statens territorium.
16. *full kostnad*: kostnaden för att tillhandahålla lufttrafiktjänster med ett skäligt tillägg för administrativa kostnader och, när det är relevant, eventuella tillägg som syftar till att återspegla miljökostnader och som tillämpas utan åtskillnad i fråga om nationalitet.
17. *Icao*: Internationella civila luftfartsorganisationen, som inrättas enligt konventionen.
18. *internationell lufttransport*: lufttransport mellan punkter i åtminstone två stater.
19. *intermodal transport*: allmän transport med luftfartyg samt ett eller flera markbundna transportsätt för befordran av passagerare, bagage, gods och post, var för sig eller tillsammans, mot ersättning eller hyra.
20. *åtgärd*: alla åtgärder som vidtas av en part, i form av lagar och andra författningar, regler, förfaranden, beslut eller administrativa handlingar eller i någon annan form.

21. *medborgare:*

- a) för Ukrainas del: alla fysiska eller juridiska personer med ukrainsk nationalitet, för Ukrainas del, eller, för Europeiska unionens och dess medlemsstaters del: personer som har en EU-medlemsstats nationalitet, eller
- b) alla juridiska personer som
  - i) ägs direkt eller genom majoritetsägande och oavsett tidpunkt faktiskt kontrolleras av fysiska eller juridiska personer med ukrainsk nationalitet, för Ukrainas del, eller fysiska eller juridiska personer med en EU-medlemsstats eller en av de i bilaga V till detta avtal angivna staternas nationalitet, för Europeiska unionens och dess medlemsstaters del, och
  - ii) har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Ukraina, för Ukrainas del, eller i en medlemsstat, för Europeiska unionens och dess medlemsstaters del.

22. *nationalitet:* avseende ett lufttrafikföretag, huruvida lufttrafikföretaget uppfyller kraven gällande frågor som ägarskap, faktisk kontroll och huvudsakligt verksamhetsställe.

23. *operativ licens:*

- a) för Europeiska unionens och dess medlemsstaters del, ett tillstånd, utfärdat av den behöriga tillståndsmyndigheten till ett företag, att tillhandahålla lufttrafik som omfattas av relevant EU-lagstiftning, och
- b) för Ukrainas del, en licens för flygtransport av passagerare och/eller gods, utfärdad enligt den relevanta lagstiftningen i Ukraina.

24. *pris:*

- a) flygpriser, som ska erläggas till lufttrafikföretag eller deras ombud eller andra biljettförsäljare för transport av passagerare och bagage med lufttrafik och alla villkor som gäller för de priserna, inbegripet ersättning och villkor som erbjuds resebyråer och andra mellanhänder, och
- b) fraktpriser, som ska erläggas för transport av post och gods och alla villkor som gäller för dessa priser, inbegripet ersättning och villkor som erbjuds resebyråer och andra mellanhänder.

Denna definition omfattar i tillämpliga fall yttransport i samband med internationell lufttransport och de villkor som gäller för dessa flygpriser och fraktpriser.

25. *associeringsavtal*: associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater samt Ukraina, utfärdat i Bryssel den 21 mars 2014 och den 27 juni 2014, och eventuella efterföljande instrument.
26. *huvudsakligt verksamhetsställe*: ett lufttrafikföretags huvudkontor eller säte där lufttrafikföretagets huvudsakliga finansiella funktioner och operativa ledning utövas, inbegripet säkerställande av fortsatt luftvärdighet.
27. *allmän trafikplikt*: alla skyldigheter som åläggs lufttrafikföretag att på en angiven flygväg garantera ett minsta utbud av reguljära lufttransporttjänster som tillgodoser fastställda standarder avseende kontinuitet, regelbundenhet, prissättning och minimikapacitet, vilka lufttrafikföretagen inte skulle åta sig om de endast beaktade sina kommersiella intressen. Parten får kompensera berörda lufttrafikföretag för att de uppfyller allmän trafikplikt.
28. *Sesar*: det europeiska systemet för flygledningstjänsten (*Single European Sky ATM Research Programme*, Sesar), dvs. den tekniska delen av det gemensamma europeiska luftrummet som ska ge EU en högeffektiv flygkontrollinfrastruktur som möjliggör säker och miljövänlig utveckling på lufttransportområdet.

29. *subvention*: alla finansiella bidrag som beviljas av en statlig myndighet, regional offentlig myndighet eller annan offentlig organisation, dvs. när
- a) ett förfarande som tillämpas av en statlig myndighet, en regional offentlig myndighet eller annan offentlig organisation medför en direkt överföring av medel, t.ex. bidrag, lån eller kapitaltillskott, eller en potentiell direkt överföring av medel till företaget eller övertagande av företags skuld, t.ex. lånegarantier, statliga kapitaltillskott, ägarskap, konkursskydd eller försäkring,
  - b) intäkter som normalt skulle tas in av en statlig myndighet, av en regional offentlig myndighet eller en annan offentlig organisation efterskänks, inte drivs in eller minskas på ett otillbörligt sätt,
  - c) en statlig myndighet, regional offentlig myndighet eller annan offentlig organisation tillhandahåller andra varor eller tjänster än allmän infrastruktur, eller köper varor eller tjänster, eller
  - d) en statlig myndighet, regional offentlig myndighet eller en annan offentlig organisation gör inbetalningar till en finansieringsmekanism eller uppdrar åt ett privat organ att utföra en eller flera av de uppgifter som anges i leden a, b och c som normalt tillhör statens uppgifter och som i praktiken inte skiljer sig från normal statlig praxis,
- och när detta medför en förmån.

30. *territorium*: i fråga om Ukraina, landområden och intilliggande territorialvatten under landets överhöghet, och i fråga om Europeiska unionen, landområden (fastland och öar), inre vatten och territorialhav på vilka fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpas, och enligt de villkor som fastställs i dessa fördrag eller i eventuella efterföljande instrument.
31. *transitöverenskommelse*: transitöverenskommelsen angående internationella luftfartslinjer som upprättades i Chicago den 7 december 1944.
32. *användaravgift*: en avgift som åläggs lufttrafikföretagen av den behöriga myndigheten eller som av den behöriga myndigheten tillåts tas ut av luftfartyg, deras besättningar, passagerare, frakt och post för deras användning av anläggningar och tjänster som rör flygtrafiktjänster (även överflygningar), flygkontrolltjänst, säkerhet på flygplatser och luftfartsskydd.

ARTIKEL 3

Genomförande av avtalet

1. Parterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av detta avtal fullgörs, och de ska avstå från varje åtgärd som skulle kunna äventyra uppnåendet av avtalets mål.

2. Genomförandet av de åtgärder som anges i punkt 1 i denna artikel ska inte påverka någon parts rättigheter och skyldigheter som härrör från dess deltagande i internationella organisationer och/eller internationella överenskommelser, särskilt konventionen och transitöverenskommelsen.
3. I enlighet med åtgärderna i punkt 1 i denna artikel ska parterna, inom ramen för detta avtal göra följande:
- a) Avskaffa alla ensidiga administrativa, tekniska eller andra åtgärder, som kan utgöra en indirekt begränsning och ha diskriminerande effekter på tillhandahållandet av lufttrafiktjänster i enlighet med detta avtal.
  - b) Avhålla sig från att genomföra administrativa, tekniska eller lagstiftningsmässiga åtgärder som kan leda till diskriminering av den andra partens medborgare eller företag vid tillhandahållandet av tjänster i enlighet med detta avtal.

ARTIKEL 4

Icke-diskriminering

Inom ramen för detta avtal, och utan att det påverkar några särskilda bestämmelser som ingår i avtalet, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

AVDELNING II

REGLERINGSSAMARBETE

ARTIKEL 5

Allmänna principer för regleringssamarbetet

1. Parterna ska på alla tänkbara sätt samarbeta för att se till att alla krav och standarder i de Europeiska unionens rättsakter som förtecknas i bilaga I till detta avtal gradvis införlivas med Ukrainas lagstiftning, och att Ukraina tillämpar dessa bestämmelser genom
  - a) regelbundna samråd, i den gemensamma kommitté som anges i artikel 29 (*gemensamma kommittén*) i detta avtal, om tolkningen av Europeiska unionens rättsakter som förtecknas i bilaga 1 till detta avtal avseende flygsäkerhet och luftfartsskydd, flygledning, miljöskydd, tillträde till marknaden och därmed förbundna frågor, sociala frågor, konsumentskydd och andra områden som omfattas av detta avtal,
  - b) lämpligt stöd på särskilda områden som identifieras av parterna,
  - c) samråd och utbyte av information om ny lagstiftning i enlighet med artikel 15 i detta avtal.

2. Ukraina ska vidta de åtgärder som krävs för att införliva kraven och standarderna i Europeiska unionens rättsakter som förtecknas i bilaga I till detta avtal med det ukrainska rättssystemet och genomföra dessa, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i artikel 33 och tillhörande bilaga III till detta avtal.

3. Parterna ska utan dröjsmål underrätta varandra om sina respektive myndigheter som är ansvariga på områdena säkerhetstillsyn, luftvärdighet, tillstånd för lufttrafikföretag, flygplatsfrågor, luftfartsskydd, flygledning, utredning av olyckor och tillbud och fastställande av flygtrafik- och flygplatsavgifter genom den gemensamma kommitté.

ARTIKEL 6

Efterlevnad av lagar och andra författningar

1. En parts lagar och andra författningar som är tillämpliga avseende inresa till eller utresa från det egna territoriet med luftfartyg som utför lufttransport, eller avseende drift och manövrering av luftfartyg inom det territoriet, ska tillämpas på den andra partens luftfartyg och iakttas av sådana vid inresa till, utresa från och under den tid då de befinner sig inom den förstnämnda partens territorium.

2. En parts lufttrafikföretags passagerare, besättning eller gods ska vid inresa till, utresa från eller under uppehåll inom den andra partens territorium, personligen eller genom ombud, uppfylla de krav som fastställs i de lagar och andra författningar som inom det territoriet gäller för passagerares, besättnings och gods inresa till eller utresa från det territoriet med luftfartyg (inbegripet bestämmelser om inresa, tullbehandling, immigration, pass, tull, karantän och post).

ARTIKEL 7

Flygsäkerhet

1. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal ska parterna agera i enlighet med sin respektive lagstiftning om de krav och standarder rörande flygsäkerhet som anges i del C i bilaga I till detta avtal, enligt de villkor som föreskrivs i denna artikel.
2. Samtidigt som Ukraina måste utföra konstruktions-, tillverknings-, registrerings- och operatörstatens funktioner och uppgifter, i enlighet med konventionen, ska landet i sin lagstiftning införliva och i praktiken tillämpa de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.
3. Parterna ska samarbeta för att säkerställa att Ukraina i praktiken genomför sin lagstiftning som antogs i syfte att införliva de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel. I detta syfte ska Ukraina delta i arbetet i Europeiska byrån för luftfartssäkerhet som observatör från och med dagen för detta avtals ikraftträdande, i enlighet med bilaga VI till detta avtal.
4. För att säkerställa driften av den överenskomna trafiken enligt artikel 16.1 a, b, c och d i detta avtal ska båda parterna erkänna luftvärdighetsbevis, behörighetsbevis och andra certifikat som har utfärdats eller godkänts av den andra parten och som fortfarande är i kraft som giltiga, förutsatt att villkoren för sådana certifikat minst motsvarar de miniminormer som kan komma att inrättas i enlighet med konventionen.

5. EU-medlemsstaternas erkännande av de certifikat utfärdade av Ukraina som avses i bilaga IV avsnitt 1 i detta avtal ska ske genom beslut i enlighet med de bestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.
6. Parterna ska samarbeta i syfte att uppnå överensstämmelse mellan certifieringssystem i fråga om att upprätta och bibehålla luftvärdighet.
7. Parterna ska se till att luftfartyg registrerade hos den ena parten vilka misstänks inte uppfylla internationella standarder för flygsäkerhet enligt konventionen och landar på flygplatser som är öppna för internationell trafik på den andra partens territorium, omfattas av rampinspektioner utförda av den andra partens behöriga myndigheter, ombord på och kring luftfartyget, för kontroll av giltigheten hos luftfartygets och besättningens handlingar samt av luftfartygets och utrustningens synliga skick.
8. Parterna ska på relevanta sätt utbyta information, bland annat om resultat, från rampinspektioner som utförs i enlighet med punkt 7 i denna artikel.
9. En parts behöriga myndigheter får när som helst begära samråd med den andra partens behöriga myndigheter om den andra partens upprätthållande av säkerhetsstandarderna, inbegripet i ett annat område än de områden som omfattas av de rättsakter som avses i bilaga I till detta avtal, eller om de resultat som konstaterades under rampinspektionerna. Sådant samråd ska äga rum inom 30 dagar från det att begäran framställs.

10. Ingenting i detta avtal ska tolkas som en begränsning av en parts befogenhet att vidta alla lämpliga och omedelbara åtgärder närhelst den konstaterar att ett luftfartyg, en produkt eller en tjänst eventuellt

- a) inte uppfyller de miniminormer som fastställs i konventionen eller kraven och standarderna i den lagstiftning som anges i del C i bilaga I till detta avtal, beroende på vad som gäller i det specifika fallet,
- b) ger upphov till allvarlig misstanke – konstaterad efter inspektion enligt punkt 7 i denna artikel – om att ett luftfartyg eller driften av ett luftfartyg inte uppfyller de miniminormer som fastställs i konventionen eller de krav och standarder som anges i del C i bilaga I till detta avtal, beroende på vad som gäller i det specifika fallet, eller
- c) ger upphov till allvarlig misstanke om att det finns brister i upprätthållandet och förvaltningen av miniminormerna enligt konventionen eller de krav och standarder som anges i del C i bilaga I till detta avtal, beroende på vad som gäller i det specifika fallet.

11. När en part vidtar åtgärder enligt punkt 10 i denna artikel ska den omedelbart underrätta den andra partens behöriga myndigheter om detta och ange skälen till att den vidtar dessa åtgärder.

12. När åtgärder som vidtagits med stöd av punkt 10 i denna artikel inte avbryts trots att skälen för dem inte längre existerar, får endera parten hänskjuta ärendet till gemensamma kommittén.

13. Alla ändringar av den nationella lagstiftningen med avseende på vilken status de behöriga myndigheterna i Ukraina eller någon behörig myndighet i EU-medlemsstaterna ska ha, ska utan dröjsmål meddelas av den berörda parten till de andra parterna.

ARTIKEL 8

Luftfartsskydd

1. Ukraina ska i sin lagstiftning införliva och faktiskt genomföra bestämmelserna i Europeiska civila luftfartskonferensen (ECAC) dokument 30, del II i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal. Inom ramen för de bedömningar som avses i artikel 33.2 i detta avtal, får Europeiska kommissionens inspektörer delta som observatörer i de inspektioner som utförs av de behöriga myndigheterna i Ukraina på flygplatser som är belägna på Ukrainas territorium, enligt en mekanism som de båda parterna har kommit överens om. Detta avtal påverkar inte de rättigheter och skyldigheter som Ukraina och EU-medlemsstaterna har enligt bilaga 17 till konventionen.

2. Med tanke på att skyddet av civila luftfartyg, deras passagerare och besättning är en grundläggande förutsättning för driften av internationell lufttrafik, bekräftar parterna sina inbördes skyldigheter att skydda den civila luftfarten mot olaglig inblandning, och särskilt sina skyldigheter enligt Chicagokonventionen, konventionen om brott och vissa andra handlingar begångna ombord på luftfartyg, undertecknad i Tokyo den 14 september 1963, konventionen för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, undertecknad i Haag den 16 december 1970, konventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, undertecknad i Montreal den 23 september 1971, protokollet för bekämpande av våldsbrott på flygplatser som används för civil luftfart i internationell trafik, undertecknat i Montreal den 24 februari 1988, samt konventionen om märkning av plastiska sprängämnen i detekteringssyfte, undertecknad i Montreal den 1 mars 1991, i den mån båda avtalsparter är parter i dessa konventioner, såväl som andra konventioner och protokoll rörande civilt luftfartsskydd som båda parter omfattas av.

3. Parterna ska på begäran ge varandra all hjälp som är nödvändig för att förhindra olaga besittningstagande av civila luftfartyg och andra olagliga handlingar som riktar sig mot säkerheten för sådana luftfartyg, deras passagerare och besättning, flygplatser och flygnavigeringsanläggningar samt alla andra hot mot den civila luftfartens säkerhet.

4. Parterna ska sinsemellan handla i enlighet med standarderna för luftfartsskydd och, i den mån parterna tillämpar den, den rekommenderade praxis som har fastställts av Icao, och som utgör bilagor till konventionen, i den mån sådana skyddsföreskrifter är tillämpliga på parterna. Båda parter ska ålägga dem som bedriver luftfart med luftfartyg registrerade i partens land eller som har sin huvudsakliga verksamhet eller varaktiga hemvist inom dess territorium, samt dem som driver flygplatser där, att följa dessa luftfartsskyddsbestämmelser.

5. För att skydda den civila luftfarten mot olagliga handlingar ska parterna se till att verkningsfulla åtgärder vidtas inom deras respektive territorium som till exempel, men inte uteslutande, säkerhetskontroll av passagerare och kabinbagage, säkerhetskontroll av lastrumsbagage och säkerhetskontroll av frakt och post före ombordstigning på och lastning av luftfartyget, liksom säkerhetskontroll av förnödenheter som används ombord och varuleveranser till flygplatser samt tillträdeskontroll och säkerhetskontroll av andra personer än passagerare vid tillträde till behörighetsområden. Åtgärderna ska anpassas om så behövs, för att lösa problem med sårbarhet och hot inom den civila luftfarten. Parterna är överens om att deras lufttrafikföretag kan åläggas att på den andra partens begäran iaktta de luftfartsskyddsbestämmelser som avses i punkt 4, vid inresa till, utresa från eller under uppehåll inom den andra partens territorium.

6. Vardera parten ska också vidta särskilda skyddsåtgärder för att bemöta ett bestämt hot, om den andra parten av rimliga säkerhetsskäl begär det. Förutom om det vid nödfall inte finns någon rimlig möjlighet till detta ska varje part i förväg underrätta den andra parten om alla särskilda skyddsåtgärder som parten avser att införa och som skulle kunna ha väsentlig finansiell eller driftmässig inverkan på de lufttransporttjänster som tillhandahålls enligt detta avtal. Parten får begära ett möte med gemensamma kommittén för att diskutera sådana skyddsåtgärder, i enlighet med artikel 29 i detta avtal.

7. När det inträffar en incident eller föreligger hot om en incident som innebär olagligt besittningstagande av ett luftfartyg eller andra olagliga handlingar riktade mot luftfartygens säkerhet, deras passagerare eller besättning, flygplatser eller flygnavigeringsanläggningar, ska parterna hjälpa varandra genom att underlätta kommunikationen och vidta andra lämpliga åtgärder för att snabbt och säkert undanröja incidenten eller hotet.

8. Varje part ska vidta alla åtgärder den finner rimliga för att säkerställa att ett luftfartyg som utsätts för olaga besittningstagande eller andra olagliga handlingar och som befinner sig på marken inom dess territorium hålls kvar på marken, utom om luftfartyget måste lyfta på grund av den tvingande skyldigheten att skydda människors liv. Sådana åtgärder ska alltid vidtas på grundval av ömsesidigt samråd, om det är praktiskt möjligt.

9. Om en part har rimliga skäl att tro att den andra parten inte följer luftfartsskyddsbestämmelserna i denna artikel, ska den parten begära omedelbart samråd med den andra parten.

10. Om en tillfredsställande överenskommelse inte har nåtts inom 15 dagar från begäran får, utan att detta påverkar artikel 19 i detta avtal, trafiktillstånd utfärdade för ett eller fler luftfartyg tillhörande den andra parten vägras, återkallas, begränsas eller förses med villkor.

11. Om ett omedelbart och oförutsett hot kräver det, får en part vidta interimsåtgärder innan 15-dagarsfristen har löpt ut.

12. Alla åtgärder som vidtas enligt punkt 10 eller 11 i denna artikel ska avbrytas så snart den andra parten följer alla bestämmelser i denna artikel.

ARTIKEL 9

Flygledning

1. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal ska parterna agera i enlighet med sin respektive lagstiftning om de krav och standarder rörande flygledning som anges i del B i bilaga I till detta avtal, enligt de villkor som föreskrivs i denna artikel.

2. Ukraina ska i sin lagstiftning införliva och i praktiken tillämpa de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.

3. Parterna ska samarbeta på flygledningsområdet för att säkerställa genomförandet i praktiken av den lagstiftning som Ukraina antog i syfte att införliva de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel, samt för att utvidga det gemensamma europeiska luftrummet till Ukraina med målsättningen att höja de nuvarande säkerhetsstandarderna och den övergripande effektiviteten hos den allmänna lufttrafiken i Europa, optimera flygkontrolltjänstens kapacitet, minimera förseningarna och öka miljöeffektiviteten.

4. I detta syfte ska Ukraina delta som observatör i kommittén för det gemensamma luftrummet från och med dagen för detta avtals ikraftträdande och de ukrainska behöriga enheterna och/eller myndigheterna ska medverka på ett icke-diskriminerande sätt, genom en lämplig samordning rörande Sesar i enlighet med tillämplig lagstiftning.
5. Gemensamma kommittén ska ansvara för att övervaka och underlätta samarbetet inom området flygledning.
6. Med sikte på att underlätta tillämpningen av lagstiftningen om det gemensamma europeiska luftrummet
  - a) ska Ukraina vidta de åtgärder som krävs för att anpassa sin institutionella struktur för flygledning till det gemensamma europeiska luftrummet, och
  - b) ska Europeiska unionen underlätta Ukrainas deltagande i operativ verksamhet på områdena flygtrafiktjänst, användning av luftrummet och driftskompatibilitet som härrör från det gemensamma europeiska luftrummet.
7. Detta avtal ska inte påverka Ukrainas rättigheter och skyldigheter enligt konventionen eller gällande regionala flygtrafikavtal som godkänts av Icao-rådet. Efter ikraftträdandet av detta avtal ska alla efterföljande regionala avtal följa dess bestämmelser.

8. I syfte att bibehålla en hög säkerhetsnivå för att maximera luftrumets kapacitet och flygledningens effektivitet, och med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal, ska Ukraina organisera det luftrum som landet ansvarar för i överensstämmelse med EU:s krav i fråga om inrättandet av funktionella luftrumsblock som avses i del B i bilaga I till detta avtal.

Parterna ska samarbeta kring en eventuell integrering av det luftrum som Ukrainas ansvarar för i ett funktionellt luftrumsblock, i överensstämmelse med EU:s lagstiftning och med hänsyn till de operativa fördelarna med en sådan integration.

9. EU-medlemsstaternas erkännande av de relevanta certifikat utfärdade av Ukraina som avses i bilaga IV, avsnitt 2 i detta avtal ska ske genom beslut i enlighet med bilaga III till detta avtal.

ARTIKEL 10

Miljöskydd

1. Parterna inser vikten av att beakta miljöskyddet vid utarbetandet och genomförandet av luftfartspolitik. Parterna bekräftar att konkreta globala, regionala, nationella och/eller lokala åtgärder krävs för att minimera den civila luftfartens miljökonsekvenser.

2. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal ska parterna agera i enlighet med sin respektive lagstiftning om de krav och standarder rörande miljöskydd som anges i del D i bilaga I till detta avtal, enligt de villkor som föreskrivs i denna artikel.

3. Ukraina ska i sin lagstiftning införliva och i praktiken tillämpa de krav och standarder som avses i punkt 2 i denna artikel, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.
4. Parterna ska samarbeta för att säkerställa genomförandet i praktiken av den lagstiftning som Ukraina antog i syfte att införliva de krav och standarder som avses i punkt 2 i denna artikel och samtidigt bekräfta vikten av att arbeta tillsammans, för att inom ramen för multilaterala diskussioner beakta luftfartens inverkan på miljön, och för att säkerställa att eventuella åtgärder minska inverkan är fullt förenliga med målen i detta avtal.
5. Ingenting i detta avtal ska hindra en parts behöriga myndigheter från att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra eller på annat sätt åtgärda miljökonsekvenser av luftfarten, förutsatt att åtgärderna tillämpas utan åtskillnad i fråga om nationalitet och inte strider mot parternas rättigheter och skyldigheter enligt internationell lag.

ARTIKEL 11

Konsumentskydd

1. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal ska parterna agera i enlighet med sin respektive lagstiftning om de krav och standarder rörande konsumentskydd som anges i del F i bilaga I till detta avtal, enligt de villkor som föreskrivs nedan.

2. Ukraina ska i sin lagstiftning införliva och i praktiken tillämpa de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.

3. Parterna ska samarbeta för att säkerställa att Ukraina i praktiken genomför sin lagstiftning som antogs i syfte att införliva de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel.

4. Parterna ska också samarbeta för att säkerställa skyddet av konsumenternas rättigheter som följer av detta avtal.

ARTIKEL 12

Industriellt samarbete

1. Parterna ska sträva efter att främja industriellt samarbete, i synnerhet genom
  - i) utveckling av affärsförbindelser mellan tillverkare inom flygtekniksektorn på båda sidor,
  - ii) främjande och utveckling av gemensamma projekt som syftar till en hållbar utveckling av luftfartssektorn, inbegripet dess infrastruktur,
  - iii) tekniskt samarbete kring genomförandet av EU:s standarder,

- iv) främjande av möjligheter för tillverkare och formgivare inom flygtekniksektorn, och
  - v) främjande av investeringar inom ramen för detta avtal.
2. Detta avtal ska inte påverka de befintliga tekniska och industriella standarder i Ukraina för tillverkning av luftfartyg och komponenter till dessa som inte omfattas av bilaga I till detta avtal.
  3. Gemensamma kommittén ska övervaka och underlätta det industriella samarbetet.

ARTIKEL 13

Datoriserade bokningssystem

1. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal ska parterna agera i enlighet med sin respektive lagstiftning om de krav och standarder rörande datoriserade bokningssystem som anges i del G i bilaga I till detta avtal. Parterna skall garantera fritt tillträde för den ena partens datoriserade bokningssystem till den andra partens marknad.
2. Ukraina ska i sin lagstiftning införliva och i praktiken tillämpa de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.
3. Parterna ska samarbeta för att säkerställa genomförandet i praktiken av den lagstiftning som Ukraina antog i syfte att införliva de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel.

ARTIKEL 14

Sociala aspekter

1. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal ska parterna agera i enlighet med sin respektive lagstiftning om de krav och standarder rörande sociala aspekter som anges i del E i bilaga I till detta avtal.
2. Ukraina ska vidta de åtgärder som krävs för att i sin lagstiftning införliva och i praktiken tillämpa de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel, i enlighet med de övergångsbestämmelser som anges i bilaga III till detta avtal.
3. Parterna ska samarbeta för att säkerställa genomförandet i praktiken av den lagstiftning som Ukraina antog i syfte att införliva de krav och standarder som avses i punkt 1 i denna artikel.

ARTIKEL 15

Ny lagstiftning

1. Detta avtal ska inte påverka varje parts rätt att, under förutsättning att principen om icke-diskriminering och bestämmelserna i denna artikel och i artikel 4 i detta avtal efterlevs, ensidigt anta ny lagstiftning eller ändra befintlig lagstiftning på området lufttransport eller ett anknutet område som anges i bilaga III till detta avtal.

2. När den ena parten överväger att anta ny lagstiftning inom ramen för detta avtal eller en ändring av sin lagstiftning ska den informera den andra parten om detta. På begäran av en av parterna ska gemensamma kommittén senast två månader efter det att den underrättats organisera en dialog om vilka följder den nya lagstiftningen eller ändringen har för detta avtals avsedda funktion.

3. Gemensamma kommittén ska

- a) fatta beslut om att ändra bilaga I till detta avtal så att den nya lagstiftningen eller ändringen i fråga införlivas med avtalet, vid behov på grundval av ömsesidighet,
- b) anta ett beslut om att den nya lagstiftningen eller ändringen i fråga ska anses vara i överensstämmelse med detta avtal, eller
- c) rekommendera andra åtgärder som ska antas inom rimlig tid för att skydda detta avtals avsedda funktion.

AVDELNING III

EKONOMISKA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 16

Trafikrättigheter

1. Vardera parten ska enligt bilagorna II och III till detta avtal bevilja den andra parten följande rättigheter för internationell lufttransport som bedrivs av den andra partens lufttrafikföretag:
  - a) Rätt att flyga över dess territorium utan att landa.
  - b) Rätt att landa inom dess territorium av andra skäl än för att ta ombord eller sätta av passagerare eller för att ta ombord eller lasta av bagage, last och/eller post i lufttransport (andra ändamål än trafikändamål).
  - c) Rätt att under utövande av överenskommen trafik på en angiven flygväg landa på dess territorium i syfte att ta ombord och sätta av passagerare, gods och/eller post i internationell lufttrafik, var för sig eller tillsammans.
  - d) Andra rättigheter enligt detta avtal.

2. Inget i detta avtal ska anses ge ukrainska lufttrafikföretag rätt att inom en EU-medlemsstats territorium ta ombord passagerare, bagage, gods och/eller post mot ersättning med en annan punkt inom den medlemsstatens territorium som destination.

ARTIKEL 17

Trafiktillstånd och tekniska tillstånd

Vid ansökan om trafiktillstånd eller tekniskt tillstånd av ett lufttrafikföretag från den ena parten, som ska göras i den form och på det sätt som föreskrivs för trafiktillstånd eller tekniska tillstånd, ska den andra partens behöriga myndigheter bevilja lämpliga godkännanden med kortast möjliga handläggningstid om följande villkor är uppfyllda:

- a) I fråga om ukrainska lufttrafikföretag:
  - i) Lufttrafikföretaget ska ha sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Ukraina och en giltig operativ licens utfärdad i enlighet med tillämplig ukrainsk lagstiftning,
  - ii) faktisk tillsyn över lufttrafikföretaget ska utövas och upprätthållas av Ukraina och den behöriga myndigheten ska vara tydligt angiven, och
  - iii) om inget annat fastställs i artikel 20 i detta avtalet ska lufttrafikföretaget vara ägt, direkt eller genom majoritetsägande, och faktiskt kontrolleras av Ukraina och/eller av dess medborgare.

- b) I fråga om lufttrafikföretag från Europeiska unionen:
- i) Lufttrafikföretaget ska ha sitt huvudsakliga verksamhetsställe inom en EU-medlemsstats territorium i enlighet med EU-fördragen och en giltig operativ licens utfärdad i enlighet med tillämplig unionslagstiftning,
  - ii) faktisk tillsyn över lufttrafikföretaget ska utövas och upprätthållas av den EU-medlemsstat som ansvarar för utfärdandet av dess drifttillstånd och den behöriga myndigheten ska vara tydligt angiven, och
  - iii) om inget annat fastställs i artikel 20 i detta avtal ska lufttrafikföretaget vara ägt, direkt eller genom majoritetsägande, och faktiskt kontrolleras av en eller flera EU-medlemsstater och/eller deras medborgare eller av andra stater som förtecknas i bilaga V till detta avtal och/eller deras medborgare.
- c) Lufttrafikföretaget ska uppfylla villkoren i de lagar och andra författningar som anges i artikel 6 i detta avtal.
- d) Bestämmelserna i artiklarna 7 och 8 i detta avtal ska upprätthållas och tillämpas.

ARTIKEL 18

Ömsesidigt erkännande av tillsynsbeslut vad gäller lufttrafikföretags förmåga och nationalitet

1. Vid ansökan om trafiktillstånd eller tekniskt tillstånd av ett lufttrafikföretag från den ena parten ska den andra partens behöriga myndigheter erkänna det beslut avseende förmåga eller nationalitet som har fattats av den första partens behöriga myndighet vad gäller det lufttrafikföretaget, som om beslutet hade fattats av de egna behöriga myndigheterna, och ska inte utreda ärendet ytterligare, om inte annat följer av punkt 2 i denna artikel.
2. Om den mottagande partens behöriga myndighet efter mottagande av en ansökan om trafiktillstånd eller tekniskt tillstånd från ett lufttrafikföretag eller efter beviljande av ett sådant trafiktillstånd eller tekniskt tillstånd har särskilda skäl att tvivla på att villkoren i artikel 17 i detta avtal för beviljande av lämpliga trafiktillstånd eller tekniska tillstånd har uppfyllts, trots att tillsynsbeslutet har fattats av den andra partens behöriga myndigheter, ska de genast underrätta de myndigheterna och ange välgrundade skäl för sitt tvivel. I detta fall får endera parten söka samråd, vilket kan inbegripa företrädare för berörda behöriga myndigheter och/eller ytterligare uppgifter som rör tvivlet, och sådana begäranden ska tillgodoses så snart som möjligt. Om frågan inte kan lösas får endera parten föra den vidare till den gemensamma kommittén.

ARTIKEL 19

Vägran, återkallande, tillfälligt upphävande eller begränsning av trafiktillstånd eller tekniskt tillstånd

1. Vardera parts behöriga myndigheter får vägra, återkalla, tillfälligt upphäva eller begränsa trafiktillstånd eller tekniska tillstånd som har utfärdats för den andra partens lufttrafikföretag eller på annat sätt tillfälligt upphäva eller begränsa lufttrafikföretagets verksamhet i följande fall:

a) I fråga om ukrainska lufttrafikföretag:

- i) Lufttrafikföretaget har inte sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Ukraina eller har inte en giltig operativ licens i enlighet med tillämplig ukrainsk lagstiftning,
- ii) faktisk tillsyn över lufttrafikföretaget utövas eller upprätthålls inte av Ukraina eller den behöriga myndigheten är inte tydligt angiven, eller
- iii) om inget annat fastställs i artikel 20 i detta avtal, lufttrafikföretaget är inte ägt, direkt eller genom majoritetsägande, eller kontrolleras inte faktiskt av Ukraina och/eller av dess medborgare.

b) I fråga om lufttrafikföretag från Europeiska unionen:

- i) Lufttrafikföretaget har inte sitt huvudsakliga verksamhetsställe i en EU-medlemsstat i enlighet med EU-fördragen, eller har inte en giltig operativ licens utfärdad i enlighet med Europeiska unionens lagstiftning, eller

- ii) faktisk tillsyn över lufttrafikföretaget utövas eller upprätthålls inte av den EU-medlemsstat som ansvarar för utfärdandet av dess drifttillstånd eller dess behöriga luftfartsmyndighet är inte tydligt angiven, eller
  - iii) om inget annat fastställs i artikel 20 i detta avtal, lufttrafikföretaget är inte ägt, direkt eller genom majoritetsägande, eller kontrolleras inte faktiskt av en eller flera EU-medlemsstater och/eller deras medborgare eller av andra stater som förtecknas i bilaga V till detta avtal och/eller deras medborgare.
- c) Lufttrafikföretaget har inte följt de lagar och andra författningar som anges i artikel 6 i detta avtal.
  - d) Bestämmelserna i artiklarna 7 och 8 i detta avtal upprätthålls eller tillämpas inte.
  - e) En part har enligt artikel 26.5 i detta avtal kommit till slutsatsen att villkoren för en konkurrensutsatt miljö inte är uppfyllda.

2. Såvida inte omedelbara åtgärder är nödvändiga för att förhindra ytterligare överträdelser av punkt 1 c eller 1 d i denna artikel får den ena parten utöva sina rättigheter enligt denna artikel först efter samråd med den andra partens behöriga myndigheter.

3. Ingentera parten ska utnyttja de rättigheter som fastställs i denna artikel för att vägra, återkalla, tillfälligt upphäva eller begränsa trafik tillstånd eller tekniska tillstånd för några lufttrafikföretag från en part på grund av att en eller flera parter i ECAA-avtalet eller deras medborgare är majoritetsägare i och/eller faktiskt kontrollerar lufttrafikföretaget, förutsatt att denna part eller dessa parter i ECAA-avtalet erbjuder ömsesidig behandling och tillämpar bestämmelserna och villkoren i ECAA-avtalet.

ARTIKEL 20

Investeringar i lufttrafikföretag

1. Utan hinder av bestämmelserna i artiklarna 17 och 19 i detta avtal ska det vara tillåtet för EU-medlemsstaterna eller deras medborgare att vara majoritetsägare i eller faktiskt kontrollera ett ukrainskt lufttrafikföretag eller för Ukraina eller dess medborgare att vara majoritetsägare i eller faktiskt kontrollera ett EU-lufttrafikföretag, om detta föregås av ett beslut av den gemensamma kommittén.
2. I beslutet ska de villkor som är förknippade med bedrivandet av den överenskomna trafiken enligt detta avtal och med trafiken mellan tredjeländer och parterna anges. Artikel 29.8 i detta avtal ska inte gälla denna typ av beslut.

ARTIKEL 21

Avskaffande av kvantitativa begränsningar

1. Utan att det påverkar tillämpningen av mer gynnsamma bestämmelser i befintliga avtal, och inom tillämpningsområdet för detta avtal, ska parterna avskaffa kvantitativa restriktioner och åtgärder som har motsvarande effekt för leveranser av utrustning, tillbehör, reservdelar och annat som är nödvändigt för att ett lufttrafikföretag ska kunna fortsätta tillhandahålla lufttransporttjänster enligt villkoren i detta avtal.

2. Den skyldighet som avses i punkt 1 i denna artikel får inte hindra parterna från att förbjuda eller införa restriktioner för leveranser av skäl som rör allmän ordning, allmän säkerhet, skydd för människors och djurs hälsa och liv eller bevarande av växter, eller skydd av immateriell, industriell och kommersiell äganderätt. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en dold restriktion av handeln mellan parterna.

ARTIKEL 22

Kommersiella möjligheter

Affärsverksamhet

1. Parterna är överens om att hinder för kommersiella aktörers affärsverksamhet skulle vara till förfång för de fördelar som kan uppnås med detta avtal. Parterna är därför överens om att faktiskt och ömsesidigt sträva efter att undanröja hinder för båda parternas kommersiella aktörers affärsverksamhet där sådana hinder kan stå i vägen för affärer, leda till snedvridning av konkurrensen eller hindra utvecklingen av lika villkor.

2. Den gemensamma kommitté ska utarbeta ett förfarande för samarbete i frågor som rör affärsverksamhet och kommersiella möjligheter. Den ska också övervaka framstegen med att konkret undanröja hindren för kommersiella operatörers affärsverksamhet och regelbundet se över utvecklingen, bland annat i fråga om lagstiftning och rättsliga ändringar när detta är nödvändigt. Enligt artikel 29 i detta avtal får en part begära ett sammanträde i gemensamma kommittén för att diskutera frågor som rör tillämpningen av denna artikel.

Företrädare för lufttrafikföretag

3. Båda parternas lufttrafikföretag ska ha rätt att etablera kontor på den andra partens territorium för marknadsföring och försäljning av lufttransporter och därmed förknippad verksamhet, däribland rätten att sälja och utfärda biljetter och/eller flygfraktsedlar av alla slag, både sina egna och andra lufttrafikföretags biljetter och/eller flygfraktsedlar.

4. Varje parts lufttrafikföretag ska ha rätt att, i enlighet med den andra partens lagar och andra författningar om inresa, uppehåll och anställning, till den andra partens territorium ta in och hålla personal för ledning, försäljning, tekniska uppgifter och drift, samt annan specialistpersonal, som behövs för tillhandahållande av lufttransporter. Dessa personalbehov kan, om lufttrafikföretagen så väljer, uppfyllas av företagets egen personal eller av personal från en annan organisation eller ett annat företag eller lufttrafikföretag som bedriver verksamhet på den andra partens territorium och som har tillstånd att bedriva sådan verksamhet på den andra partens territorium. Båda parter ska vid behov underlätta och expediera utfärdandet av arbetstillstånd för kontorspersonal enligt denna punkt, inbegripet tillfälligt anställd personal vars verksamhet inte överskrider 90 dagar, i enlighet med gällande lagar och andra författningar.

Mark tjänster

5. Om inte annat framgår av övergångsbestämmelserna i bilaga III till detta avtal, ska följande gälla:
- a) Utan att det påverkar tillämpningen av led b ska alla lufttrafikföretag ha rätt att i fråga om marktjänster på den andra partens territorium
    - i) utföra sina egna marktjänster (*self-handling*), eller
    - ii) välja bland konkurrerande leverantörer som tillhandahåller marktjänster, helt eller delvis, under förutsättning att de leverantörerna har tillträde till marknaden enligt båda parternas lagar och andra författningar, och att det finns sådana leverantörer på marknaden.
  - b) För bagagehantering, ramptjänster, hantering av bränsle och olja och fysisk hantering av fraktgods och post mellan flygterminalen och luftfartyget, får de rättigheter som anges i led a i och a ii ovan inskränkas endast om det motiveras av begränsningar enligt de lagar och andra författningar som gäller inom den andra partens territorium. Om sådana begränsningar utesluter att lufttrafikföretaget utför sin egen marktjänst, och det i praktiken inte råder konkurrens mellan marktjänstleverantörerna, ska alla marktjänster vara tillgängliga för alla lufttrafikföretag på lika villkor.
  - c) Alla leverantörer av marktjänster tillhörande vardera parten, oavsett om det rör sig om ett lufttrafikföretag eller inte, ska när det gäller marktjänster på den andra partens territorium ha rätt att tillhandahålla marktjänster till de lufttrafikföretag från parterna som är verksamma vid samma flygplats, om detta är tillåtet enligt tillämpliga lagar och andra författningar och förenligt med dessa.

Fördelning av ankomst- och avgångstider vid flygplatser

6. Fördelningen av tillgängliga ankomst- och avgångstider vid flygplatserna inom parternas territorier ska ske på ett oberoende, öppet och icke-diskriminerande sätt och utan dröjsmål.

Försäljning, lokala utgifter och överföring av medel

7. Varje parts lufttrafikföretag får inom den andra partens territorium ägna sig åt försäljning av lufttransporter och därmed förknippade tjänster, direkt och/eller, om lufttrafikföretaget så önskar, genom försäljningsombud, andra mellanhänder som utsetts av lufttrafikföretaget, genom ett annat lufttrafikföretag eller via internet. Alla lufttrafikföretag ska ha rätt att sälja sådana transporttjänster och därmed förknippade tjänster, och vem som helst ska ha rätt att köpa sådana transporttjänster i lokal valuta eller i fritt konvertibla valutor i enlighet med den lokala valutalagstiftningen.

8. Alla lufttrafikföretag ska ha rätt att på begäran konvertera lokala intäkter till fritt konvertibla valutor och överföra dem från den andra partens territorium till sitt hemland eller, om det är förenligt med tillämpliga lagar och andra författningar, till andra länder som lufttrafikföretaget väljer. Konvertering och överföring ska vara tillåten utan dröjsmål och utan inskränkning eller beskattning, till den växelkurs för löpande transaktioner och överföringar som gäller den dag då begäran om överföring lämnas in.

9. Det ska vara tillåtet för båda parternas lufttrafikföretag att betala lokala omkostnader, inbegripet bränsleinköp, på den andra partens territorium i nationell valuta. Parterna ska tillåta att den ena partens lufttrafikföretag, om dessa så önskar, betalar sådana omkostnader på den andra partens territorium i fritt konvertibla valutor i enlighet med lokal valutalagstiftning.

Samarbetsavtal

10. Vid bedrivande eller erbjudande av tjänster enligt detta avtal får båda parternas lufttrafikföretag ingå avtal om samverkande marknadsföring, t.ex. överenskommelser om reserverat utrymme på luftfartyg och om gemensamma linjebeteckningar, med

- a) den andra partens lufttrafikföretag,
- b) tredjeländers lufttrafikföretag, och
- c) tillhandahållare av yttransport (land- eller sjötransport), oavsett land,

under förutsättning att i) det lufttrafikföretag som utför flygningen har de trafikrättigheter som krävs och ii) de säljande lufttrafikföretagen har de trafikrättigheter som krävs inom ramen för tillämpliga bilaterala bestämmelser och iii) avtalen uppfyller de krav rörande säkerhet och konkurrens som normalt gäller för sådana avtal. När det gäller försåld passagerartransport som innefattar gemensamma linjebeteckningar, ska köparen på försäljningsstället eller under alla omständigheter vid incheckning, eller vid ombordstigning i fall där någon incheckning inte krävs för ett anslutningsflyg, informeras om vilket transportföretag som kommer att stå för varje del av tjänsten.

Intermodal transport

11. När det gäller passagerartransporter ska yttransportföretag inte omfattas av de lagar eller andra författningar som reglerar lufttransporterna enbart av det skälet att yttransporterna erbjuds av ett lufttrafikföretag i det företagens eget namn. Yttransportföretag ska själva kunna välja om de vill ingå samarbetsavtal. Vid beslut om vilken typ av avtal som ska ingås kan yttransportföretagen bland annat ta hänsyn till konsumentintressen och begränsningar av tekniska och ekonomiska skäl samt av utrymmes- och kapacitetsskäl.

12. Utan att det påverkar kraven i tillämpliga lagar och andra författningar eller tillämpningen av andra bestämmelser i detta avtal, ska båda parternas lufttrafik- och fraktföretag tillåtas att i samband med internationell lufttransport med samma flygfraktsedel, utan inskränkningar, använda alla yttransportsätt för godstransport till och från alla punkter inom Ukrainas eller Europeiska gemenskapens territorier eller i tredjeland, inbegripet transport till och från samtliga flygplatser som har tullkontor och inbegripet eventuella rättigheter att transportera gods som inte har förtullats eller hänförs till något tullförfarande. Sådant gods ska, oavsett om det fraktas med yt- eller lufttransport, ha tillträde till flygplatsens tullkontor för tullbehandling. Lufttrafikföretag får utföra sina egna yttransporter eller ingå avtal om sådana med andra yttransportföretag, inbegripet yttransporter som utförs av andra lufttrafik- och flygfraktföretag. Sådana intermodala frakttjänster får erbjudas till ett enda pris för hela transporten, inbegripet yt- eller lufttransport, förutsatt att befraktarna inte vilseleds i fråga om förhållandena kring sådana transporter.

Vid tillämpning av första stycket i denna punkt ska *yttransport* omfatta både land- och sjötransport.

Leasing

13. Båda parternas lufttrafikföretag ska ha rätt att erbjuda överenskommen trafik med användning av luftfartyg med eller utan besättning som har hyrts in från ett annat lufttrafikföretag, inbegripet från lufttrafikföretag i tredjeländer, förutsatt att alla som deltar i ett sådant avtal uppfyller villkoren i de lagar och andra författningar som parterna normalt tillämpar på sådana avtal.

Ingendera parten ska kräva att de lufttrafikföretag som hyr ut sin utrustning ska ha trafikrättigheter enligt detta avtal.

Ett lufttrafikföretag från Ukraina eller Europeiska unionen får endast undantagsvis och för att klara tillfälliga behov använda luftfartyg som hyrts in med besättning (*wet-leasing*) från ett lufttrafikföretag från ett annat tredjeland än de som anges i bilaga V till detta avtal, för att utöva de rättigheter som avses i detta avtal. En sådan inhyring ska förhandsgodkännas av tillståndsmyndigheten i det inhyrande lufttrafikföretagets land och meddelas den andra partens behöriga myndighet.

Franchising, branding och handelslicens

14. Parternas lufttrafikföretag får ingå avtal om franchising, branding eller handelslicens med någondera partens eller tredjeländers företag, inbegripet lufttrafikföretag, under förutsättning att lufttrafikföretagen har de tillstånd som krävs och uppfyller villkoren i de lagar och förordningar som parterna tillämpar på sådana avtal, särskilt de som kräver att namnet på det lufttrafikföretag som bedriver lufttrafiken offentliggörs.

Nattstopp

15. Båda parternas lufttrafikföretag ska ha rätt att göra nattstopp på flygplatser tillhörande den andra parten som är öppna för internationell trafik.

ARTIKEL 23

Tullar och skatter

1. När luftfartyg som används för internationell lufttransport av den ena partens lufttrafikföretag kommer till den andra partens territorium ska luftfartyget på ömsesidig basis vara befriat från importrestriktioner, skatt på egendom och kapital, tullar, punktskatter och liknande avgifter som detta gäller även luftfartygets sedvanliga ombord- och markutrustning, bränsle, smörjmedel, tekniskt förbrukningsmateriel, reservdelar (inbegripet motorer), luftfartygsförråd (inbegripet, men inte begränsat till, artiklar som livsmedel, drycker och sprit, tobak och andra varor avsedda att säljas till eller förbrukas av passagerare i begränsade kvantiteter under flygningen) och annat som är avsett för eller enbart används i samband med drift eller underhåll av luftfartyg som används för internationell lufttransport, under förutsättning att utrustningen och förråden förvaras ombord på luftfartyget, som

a) tas ut av nationella eller lokala myndigheter eller av Europeiska unionen, och

b) inte grundas på den tillhandahållna tjänstens kostnad.

2. Även följande ska på ömsesidig basis vara befriat från de skatter, tullar och avgifter som anges i punkt 1 i denna artikel, enligt en parts relevanta tillämpliga lagstiftning, utom de avgifter som baseras på den tillhandahållna tjänstens kostnad:

- a) Luftfartygsförråd som införs till eller tillhandahålls inom en parts territorium och tas ombord i skälig mängd för användning vid utresan ombord på ett luftfartyg i internationell lufttransport tillhörande ett av den andra partens lufttrafikföretag, även när dessa förråd ska användas under den del av flygningen som går över nämnda territorium.
- b) Markutrustning och reservdelar (inbegripet motorer) som införs till en parts territorium för underhåll eller reparation av ett luftfartyg som tillhör den andra partens lufttrafikföretag och som används för internationell lufttransport.
- c) Bränsle, smörjmedel och teknisk förbrukningsmateriel som införs till eller tillhandahålls inom en parts territorium för användning ombord på ett luftfartyg i internationell lufttransport tillhörande ett av den andra partens lufttrafikföretag, även när dessa förråd ska användas under den del av flygningen som går över nämnda territorium.

- d) Trycksaker, i enlighet med respektive parts tullagstiftning, som införs till eller tillhandahålls inom en parts territorium och tas ombord för användning vid utresan ombord på ett luftfartyg i internationell lufttransport tillhörande den andra partens lufttrafikföretag, även när dessa förråd ska användas under en del av flygningen som går över den parts territorium där de har tagits ombord.
  - e) Säkerhets- och skyddsutrustning för användning på flygplatser och vid fraktterminaler.
3. Utan att det påverkar eventuella andra bestämmelser med annat innehåll, ska ingenting i detta avtal hindra en part från att ta ut tullar, skatter eller avgifter på flygbränsle som på icke-diskriminerande grund tillhandahålls på dess territorium och är avsett för ett luftfartyg som bedriver lufttrafik mellan två punkter inom dess territorium.
4. Det får krävas att utrustning och förråd enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel ska stå under behöriga myndigheters övervakning och inte får överföras utan att relevanta tullar och skatter erläggs.
5. Befrielse enligt denna artikel ska också gälla om den ena partens lufttrafikföretag, med ett lufttrafikföretag som åtnjuter sådan befrielse på den andra partens territorium, ingår avtal om att inom den andra partens territorium låna eller överföra utrustning eller förråd enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel.

6. Ingenting i detta avtal ska hindra en part från att ta ut tullar, skatter eller avgifter på varor som inte är avsedda för konsumtion ombord, men som säljs till passagerare ombord under flygning mellan två punkter inom partens territorium vid vilka av- och påstigning är tillåten.
7. Bagage och last i direkt transitering över den ena partens territorium ska vara befriat från skatter, tullar och avgifter där dessa inte baseras på den tillhandahållna tjänstens kostnad.
8. Sedvanlig ombordutrustning samt materiel och förnödenheter som normalt hålls ombord på det luftfartyg som en parts lufttrafikföretag använder, får inte lastas av på den andra partens territorium förrän det territoriets tullmyndigheter har gett sitt godkännande. I sådana fall kan myndigheterna i fråga kräva att de ställs under deras kontroll till dess att de återexporteras eller på annat sätt avlägsnas i enlighet med tullbestämmelserna.
9. Föreskrifterna i detta avtal ska inte påverka området mervärdesskatt, utom när det gäller omsättningsskatt på import. Bestämmelserna i detta avtal ska inte påverka bestämmelserna i överenskommelser för undvikande av dubbelbeskattning av inkomst och kapital som kan ha ingåtts mellan medlemsstaterna och Ukraina och som eventuellt är i kraft vid den aktuella tidpunkten.

ARTIKEL 24

Användaravgifter för flygplatser, luftfartsanläggningar och luftfartstjänster

1. Parterna ska se till att de användaravgifter som behöriga myndigheter eller organ från den ena parten får ta ut av den andra partens lufttrafikföretag för användningen av flygtrafik- och flygkontrolltjänster, flygplats, luftfartsskydd och därmed förknippade anläggningar och tjänster är rättvisa, skäliga, inte orättfärdigt diskriminerande och rättvist fördelade bland brukarkategorierna. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9 i detta avtal, får dessa avgifter avspegla men inte överstiga den behöriga myndighetens eller organets fulla kostnad för tillhandahållandet av lämpliga anläggningar och tjänster avseende flygplatser och luftfartsskydd vid flygplatsen eller inom flygplatssystemet. Avgifterna får inbegripa en skälig avkastning på tillgångarna efter avskrivning. Avgiftsbelagda anläggningar och tjänster ska tillhandahållas på en effektiv och ekonomisk grundval. Villkoren för avgifterna för den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag ska under alla omständigheter vara minst lika förmånliga som de förmånligaste villkor som gäller för något annat lufttrafikföretag vid den tidpunkt då avgifterna fastställs. Användaravgifter ska fastställas i nationell eller utländsk valuta av de behöriga myndigheter eller organ i parternas länder som tar ut avgifterna.

2. Parterna ska uppmuntra till eller begära samråd i enlighet med befintlig tillämplig lagstiftning mellan de behöriga myndigheter eller organ på dess territorium som tar ut avgifterna och de lufttrafikföretag och/eller de organ som företräder dem som utnyttjar tjänsterna och anläggningarna, och ska säkerställa att dessa utbyter den information som kan behövas för en noggrann granskning av huruvida användaravgifterna är skäliga i enlighet med de principer som anges i punkt 1 i denna artikel. Båda parter ska säkerställa att de myndigheter som tar ut avgifterna i skälig tid i förväg underrättar brukarna om varje förslag till ändring av användaravgifterna, så att myndigheterna får möjlighet att beakta brukarnas synpunkter innan ändringarna görs.

ARTIKEL 25

Prissättning

1. Parterna ska tillåta att lufttrafikföretagen att fritt sätta priser grundat på fri och rättvis konkurrens.
2. Parterna får inte kräva att priserna ska anmälas till luftfartsmyndigheterna.

3. Om vardera partens behöriga myndigheter anser att ett pris är oförenligt med vad som anges i denna artikel ska de sända lämpligt meddelande till den andra berörda partens behöriga myndigheter och får de begära samråd med dessa myndigheter. Samråd mellan de behöriga myndigheterna får hållas om till exempel, men inte uteslutande, priser som kan vara oskäligen, orimligen, diskriminerande eller subventionerade av staten. Sådana samråd ska hållas senast 30 dagar efter det att begäran om samråd mottogs.

ARTIKEL 26

Konkurrensutsatt miljö

1. Inom ramen för detta avtal ska avdelning IV i associeringsavtalet eller ett efterföljande avtal mellan Europeiska unionen, dess medlemsstater och Ukraina tillämpas, om inte mer specifika regler om konkurrens och statligt stöd till luftfartssektorn ingår i detta avtal.
2. Parterna bekräftar att de har som gemensamt mål att skapa en rättvis och konkurrensutsatt miljö för luftfarten. Parterna erkänner att lufttrafikföretagen är mest benägna att utöva rättvis konkurrens om lufttrafikföretagen verkar på helt kommersiella grunder och inte subventioneras av staten.

3. Statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller vissa luftfartsprodukter eller luftfartstjänster, är oförenligt med avtalet, i den mån det kan påverka handeln mellan parterna inom luftfartssektorn.

4. I fråga om statligt stöd ska alla förfaranden som strider mot denna artikel bedömas på grundval av de kriterier som följer av tillämpningen av konkurrensreglerna i Europeiska unionen, särskilt de som anges i bilaga VII till detta avtal.

5. En part som konstaterar att det råder villkor på den andra partens territorium, särskilt på grund av en subvention, som skulle inverka negativt på dess lufttrafikföretags möjligheter att konkurrera rättvist och på lika villkor, får den lämna synpunkter till den andra parten. Parten får också begära att den gemensamma kommitté som föreskrivs i artikel 29 i detta avtal sammanträder. Samråd ska påbörjas inom 30 dagar från mottagandet av en sådan begäran. Om en tillfredsställande överenskommelse inte har nåtts inom 30 dagar från samrådets början ska den part som begärt samråden ha rätt att vidta åtgärder för att den eller de berörda lufttrafikföretagens tillstånd vägras, återkallas, tillfälligt upphävs eller begränsas i enlighet med artikel 19 i detta avtal.

6. De åtgärder som vidtas enligt punkt 5 i denna artikel ska vara relevanta, proportionella och i omfattning och varaktighet begränsade till vad som är absolut nödvändigt. De ska endast rikta sig mot det eller de lufttrafikföretag som gynnas av subventionen eller förhållandena enligt den här artikeln och ska inte påverka en parts rätt att vidta åtgärder enligt artikel 31 i detta avtal.

7. En part får, efter att ha underrättat den andra parten, kontakta statliga organ på den andra partens territorium, inbegripet på central, regional och lokal nivå, för att diskutera frågor rörande denna artikel.
8. Ingenting i detta avtal får begränsa eller äventyra behörigheten för någondera parts konkurrensmyndigheter i den meningen att alla frågor som rör tillämpningen av konkurrenslagstiftningen faller under deras exklusiva behörighet. Åtgärder som vidtas enligt denna artikel ska inte påverka åtgärder som vidtas av dessa myndigheter, som ska vara helt oberoende av åtgärder som vidtagits i enlighet med denna artikel.
9. Denna artikel påverkar inte parternas lagar och förordningar rörande allmän trafikplikt inom parternas respektive territorier.
10. Parterna ska utbyta information med beaktande av de begränsningar som tystnadsplikten och skyddet för företagshemligheter kräver.

ARTIKEL 27

Statistik

1. Parterna ska förse varandra med den statistik som krävs enligt nationella lagar och andra författningar och, på begäran, annan tillgänglig statistisk information som rimligtvis kan krävas för granskning av lufttrafiken.

2. Parterna ska samarbeta inom ramen för den gemensamma kommittén för att underlätta utbytet av statistisk information parterna emellan i syfte att övervaka lufttrafikens utveckling inom ramen för detta avtal.

AVDELNING IV

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 28

Tolkning och genomförande

1. Parterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av detta avtal fullgörs, och de ska avstå från varje åtgärd som skulle kunna äventyra uppnåendet av avtalets mål.
2. Varje part ska på sitt territorium ansvara för att detta avtal genomförs på korrekt sätt. Ukraina ska även ansvara för genomförandet av den lagstiftning som Ukraina antog i syfte att med sin lagstiftning införliva kraven och standarderna i de unionsakter rörande civil luftfart som avses i bilaga I till detta avtal.

3. Varje part ska förse den andra parten med all information och assistans som behövs vid utredningar av eventuella överträdelser som den andra parten genomför inom ramen för sina respektive behörighetsområden, i enlighet med detta avtal.

4. Närhelst parterna agerar med stöd av de befogenheter de tilldelats enligt detta avtal i frågor som är av intresse för den andra parten och som berör den andra partens myndigheter eller företag, ska den andra partens behöriga myndigheter få fullständig information om detta och ges möjlighet att yttra sig innan det slutliga beslutet fattas.

5. I den mån bestämmelserna i detta avtal och bestämmelserna i de rättsakter som anges i bilaga I till detta avtal i allt väsentligt är identiska med motsvarande regler i EU-fördragen och med rättsakter som antagits i enlighet med EU-fördragen, ska dessa bestämmelser vid genomförandet och tillämpningen tolkas i enlighet med relevanta domar och beslut som meddelats av Europeiska unionens domstol, nedan kallad *domstolen*, respektive Europeiska kommissionen.

ARTIKEL 29

Gemensamma kommittén

1. En gemensam kommitté sammansatt av företrädare för parterna, som ska ansvara för förvaltningen av detta avtal och se till att det genomförs på rätt sätt, inrättas härmed. För detta ändamål ska gemensamma kommittén utfärda rekommendationer och fatta beslut i de ärenden som anges i detta avtal.

2. Gemensamma kommitténs beslut ska antas i samförstånd och ska vara bindande för parterna. De ska verkställas av parterna i enlighet med deras interna förfaranden. Parterna ska underrätta varandra om slutförandet av sådana förfaranden och dagen för ikraftträdandet av besluten. Om gemensamma kommittén beslutar att en part ska vidta åtgärder, ska den parten vidta dem och underrätta gemensamma kommittén om detta.
3. Gemensamma kommittén ska genom beslut anta sin egen arbetsordning.
4. Gemensamma kommittén ska sammanträda om och när det är nödvändigt på begäran av en part.
5. En part får också begära att gemensamma kommittén sammanträder för att försöka lösa frågor om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal. Sammanträdet ska hållas så snart som möjligt, dock, om inget annat överenskoms mellan parterna, senast två månader efter det att begäran togs emot.
6. För att detta avtal ska kunna genomföras på ett riktigt sätt ska parterna utbyta information med varandra och, om endera parten så begär, hålla samråd i gemensamma kommittén.
7. Om den ena parten anser att ett beslut fattat av gemensamma kommittén inte genomförts på ett riktigt sätt av den andra parten, får den första parten begära att frågan diskuteras i gemensamma kommittén. Om gemensamma kommittén inte kan komma fram till en lösning inom två månader från hänskjutandet, får den part som hänskjutit frågan vidta lämpliga tillfälliga skyddsåtgärder enligt artikel 31 i detta avtal.

8. Utan att det påverkar punkt 2 i denna artikel får parterna, om gemensamma kommittén inte fattat ett beslut i en fråga som hänskjutits till den inom sex månader efter dagen för hänskjutandet, vidta lämpliga tillfälliga skyddsåtgärder enligt artikel 31 i detta avtal.
9. Enligt artikel 20 i detta avtal ska gemensamma kommittén granska frågor rörande bilaterala investeringar med majoritetsandelar, eller förändringar i den faktiska kontrollen över parternas lufttrafikföretag.
10. Gemensamma kommittén ska också bygga upp ett samarbete mellan parterna genom att
- a) se över marknadsvillkor som påverkar luftfarten enligt detta avtal,
  - b) ta upp och i möjligaste mån konkret lösa *affärsrelaterade* frågor som exempelvis kan hindra marknadstillträde eller en smidig drift av överenskommen trafik inom ramen för detta avtal, i syfte att garantera lika konkurrensvillkor, lagstiftningskonvergens och en minimal administrativ börda för kommersiella aktörer,
  - c) främja diskussioner på expertnivå om nya förslag till lagstiftning eller reglering eller ny utveckling på lagstiftnings- och regleringsområdet, samt nya offentlighetsrättsliga eller privaträttsliga instrument inom den internationella flyglagstiftningen, särskilt inom områdena luftfartsskydd, flygsäkerhet, miljöskydd, luftfartsrelaterad infrastruktur (inbegripet ankomst- och avgångstider), flygplatser, industriellt samarbete, flygledning, konkurrensutsatt miljö och konsumentskydd,

- d) regelbundet granska de arbetsmarknadspolitiska effekterna av tillämpningen av avtalet, i synnerhet när det gäller sysselsättningen, och utforma lämpliga svarsåtgärder i frågor som på goda grunder anses angelägna,
- e) överväga vilka områden som kan komma i fråga för en vidareutveckling av avtalet, inbegripet rekommendationer om ändring av avtalet,
- f) på grundval av konsensus komma överens om förslag, strategier eller dokument som rör förfaranden och som är direkt kopplade till avtalets funktion,
- g) överväga och utveckla tekniskt stöd inom de områden som omfattas av avtalet, och
- h) främja samarbete i relevanta internationella forum och sträva efter att upprätta samordnade ståndpunkter.

ARTIKEL 30

Twistlösning och skiljeförfarande

1. Om det uppstår en tvist mellan parterna om tillämpningen eller tolkningen av detta avtal ska de i första hand försöka lösa den genom formella samråd i gemensamma kommittén i enlighet med artikel 29.5 i detta avtal. I de fall då gemensamma kommittén fattar beslut enligt detta förfarande rörande tolkningen eller tillämpningen av de krav och standarder som avses i bilaga I till detta avtal ska sådana beslut följa domstolens domar om tolkningen av de relevanta kraven och standarderna, liksom de beslut av Europeiska kommissionen som fattats enligt motsvarande krav och standarder.

2. Båda parter får hänskjuta tvister rörande tillämpningen eller tolkningen av detta avtal, om dessa inte kunnat lösas i enlighet med punkt 1 i denna artikel, till en skiljenämnd sammansatt av tre skiljemän i enlighet med följande förfarande:

- a) Parterna ska utse var sin skiljeman inom 60 dagar efter det att begäran om skiljeförfarande togs emot av den skiljenämnd till vilken den andra parten på diplomatisk väg hänskjutit ärendet. Den tredje skiljemannen bör utses inom ytterligare 60 dagar av de båda övriga skiljemännen. Om någon av parterna inte utser någon skiljeman inom den fastställda tiden, eller om den tredje skiljemannen inte utses inom den fastställda tiden, får endera parten begära att ordföranden i Icao-rådet utser en skiljeman eller skiljemän, beroende på vad som är tillämpligt. Om Icao-rådets ordförande är av samma nationalitet som någon av parterna ska utnämningen göras av den vice ordförande i Icao-rådet som har flest tjänsteår och som inte är jävig av samma anledning.
  - b) Den tredje skiljemannen som utses enligt led a ska vara medborgare i en tredje stat och ska fungera som skiljenämndens ordförande.
  - c) Skiljenämnden ska fastställa reglerna för sin handläggning av tvistlösning.
  - d) Fram till dess att skiljenämnden fattat ett beslut, ska utgifterna för skiljeförfarandet inledningsvis delas lika mellan parterna.
3. Skiljenämnden får på den ena partens begäran be den andra parten i tvisten att vidta tillfälliga skyddsåtgärder i väntan på nämndens slutgiltiga beslut.

4. Skiljenämndens preliminära och slutliga beslut ska vara bindande för parterna. Skiljenämnden ska sträva efter att anta preliminära och slutliga beslut i samförstånd. Om samförstånd inte kan nås ska skiljenämnden anta sina beslut genom majoritetsröstning.

5. Om en av parterna inte handlar i enlighet med ett skiljenämndsbeslut fattat i enlighet med denna artikel inom 30 dagar efter det att anmälan av tidigare nämnda beslut togs emot får den andra parten så länge underlåtenheten varar, begränsa, tillfälligt upphäva eller återkalla de rättigheter och privilegier som den enligt villkoren i detta avtal beviljar den felande parten.

ARTIKEL 31

Skyddsåtgärder

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 7 och 8 i detta avtal och de bedömningar i fråga om luftfartssäkerhet och luftfartsskydd som anges i bilaga III till detta avtal, får en part vidta lämpliga skyddsåtgärder om den anser att den andra parten har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt detta avtal. Skyddsåtgärder ska med avseende på tillämpningsområde och varaktighet begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa situationen eller upprätthålla jämvikten i detta avtal. Sådana åtgärder som i minsta möjliga mån stör avtalets avsedda funktion ska prioriteras.

2. En part som överväger att tillämpa skyddsåtgärder ska underrätta den andra parten genom gemensamma kommittén, som ska tillhandahålla alla relevanta uppgifter.

3. Parterna ska omgående inleda samråd i gemensamma kommittén i syfte att finna en ömsesidigt godtagbar lösning.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 7 och 8 i detta avtal, får den berörda parten vidta skyddsåtgärder först efter en månad från och med dagen för underrättelsen enligt punkt 2 i denna artikel, om inte samrådsförfarandet enligt punkt 3 i denna artikel har slutförts före den angivna tidsfristens utgång.
5. Den berörda parten ska utan dröjsmål underrätta gemensamma kommittén om de åtgärder som vidtagits och tillhandahålla alla relevanta uppgifter.
6. Alla åtgärder som vidtas med stöd av denna artikel ska upphöra så snart den felande parten uppfyller bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 32

Utlämnande av information

Parternas företrädare, delegater och experter samt andra tjänstemän som agerar i enlighet med detta avtal ska åläggas att, även efter det att deras tjänsteåligganden har upphört, inte yppa några uppgifter till tredje man som de har fått kännedom om i samband med detta avtal och som omfattas av sekretesskydd, i synnerhet uppgifter som rör säkerheten och uppgifter om företag, deras affärskontakter och kostnadsförhållanden.

ARTIKEL 33

Övergångsbestämmelser

1. I bilaga III till detta avtal fastställs övergångsbestämmelserna och de motsvarande övergångsperioder som gäller mellan parterna.
2. Ukrainas successiva övergång till genomförande i praktiken av kraven och standarderna i de unionsakter rörande civil luftfart som anges i bilaga I till detta avtal och uppfyllandet av villkoren i bilaga III till detta avtal ska omfattas av utvärderingar, som ska göras av Europeiska kommissionen i samarbete med Ukraina och, rörande standardiseringsinspektioner avseende flygsäkerhet, av Easa i enlighet med de krav och standarder som anges i del C i bilaga I till detta avtal.

När Ukraina anser att de relevanta rättsliga kraven och standarderna har införlivats med Ukrainas lagstiftning och tillämpas ska Ukraina underrätta Europeiska kommissionen om att det bör göras en utvärdering.

3. Om Europeiska kommissionen fastställer att Ukraina uppfyller de tillämpliga kraven och standarderna, ska den hänskjuta ärendet till den gemensamma kommittén, som ska fatta ett beslut om att Ukraina är kvalificerad att övergå till nästa övergångsperiod eller uppfyller alla dessa krav.

4. Om Europeiska kommissionen fastställer att Ukraina inte uppfyller de relevanta kraven och standarderna, ska den rapportera detta till gemensamma kommittén. Europeiska kommissionen ska därefter rekommendera Ukraina specifika förbättringar och fastställa, i samråd med Ukraina, en genomförandeperiod under vilken de relevanta bristerna rimligen kan åtgärdas. Före genomförandeperiodens utgång ska en andra bedömning och, om nödvändigt, ytterligare bedömningar göras för att fastställa om de rekommenderade förbättringarna har genomförts på ett tillfredsställande sätt.

5. Om Europeiska kommissionen anser att de relevanta bristerna har åtgärdats, ska den hänskjuta ärendet till gemensamma kommittén som ska fatta beslut med denna innebörd och i enlighet med punkt 3 i denna artikel.

ARTIKEL 34

Förhållande till andra avtal och/eller överenskommelser

1. Bestämmelserna i detta avtal ska ha företräde framför relevanta bestämmelser i de bilaterala luftfartsavtalen och/eller överenskommelserna mellan parterna.

2. Utan hinder av punkt 1 i denna artikel ska bestämmelserna om ägarskap, trafikrättigheter, kapacitet, turtäthet, typ eller byte av flygplan, överenskommelser om gemensamma linjebeteckningar och prissättning i ett bilateralt avtal eller en bilateral överenskommelse mellan Ukraina och Europeiska unionen eller en EU-medlemsstat tillämpas mellan parterna i det avtalet och/eller den överenskommelsen, om det är mer gynnsamt när det gäller de berörda lufttrafikföretagens frihet eller på annat sätt mer gynnsamt och förutsatt att det inte sker någon diskriminering mellan EU-medlemsstaterna och deras medborgare. Detsamma gäller bestämmelser som inte omfattas av detta avtal.

3. Om parterna blir parter i en multilateral överenskommelse, eller om de godkänner ett beslut som antagits av Icao eller av en annan internationell organisation, som behandlar frågor som omfattas av detta avtal, ska de samråda i gemensamma kommittén för att avgöra huruvida detta avtal bör revideras för att ta hänsyn till en sådan utveckling.

ARTIKEL 35

Finansiella bestämmelser

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.1 b ska parterna anslå nödvändiga finansiella resurser, inbegripet sådana som rör gemensamma kommittén, för genomförandet av detta avtal på sina respektive territorier.

AVDELNING V

IKRAFTTRÄDANDE, ÖVERSYN, UPPSÄGNING OCH SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 36

Ändringar

1. Gemensamma kommittén får på förslag från endera parten och i enlighet med denna artikel genom konsensus besluta om ändring av bilagorna till detta avtal i enlighet med föreskrifterna i artikel 15.3 a i detta avtal.
2. Ändringar av bilagorna till detta avtal ska träda i kraft efter det att parterna slutfört de nödvändiga interna förfarandena.
3. På begäran av endera parten och i enlighet med de relevanta förfarandena ska detta avtal ses över mot bakgrund av tillämpningen av dess bestämmelser, med beaktande av eventuella rekommendationer som ges av gemensamma kommittén, för att överväga en eventuell nödvändig framtida utveckling. Alla eventuella ändringar av detta avtal till följd av denna översyn ska träda i kraft i enlighet med bestämmelserna i artikel 38 i detta avtal.

ARTIKEL 37

Uppsägning

Endera parten får när som helst skriftligen på diplomatisk väg underrätta den andra parten om sitt beslut att säga upp detta avtal. En sådan underrättelse ska samtidigt skickas till Icao. Avtalet ska upphöra att gälla vid midnatt GMT vid utgången av den IATA-trafiksäsong som löper under ett år från och med dagen för underrättelsen, såvida inte uppsägningen återkallas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna före utgången av denna period.

ARTIKEL 38

Ikraftträdande och provisorisk tillämpning

1. Detta avtal ska ratificeras eller godkännas av de parter som undertecknat avtalet i enlighet med deras egna förfaranden.

2. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter dagen för den sista noten i en utväxling av diplomatiska noter mellan de avtalsslutande parterna, där det bekräftas att alla förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har fullgjorts. Vid denna utväxling ska Ukraina tillställa generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd sin diplomatiska not till Europeiska unionen och dess medlemsstater, och generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd ska tillställa Ukraina den diplomatiska noten från Europeiska unionen och dess medlemsstater. Den diplomatiska noten från Europeiska unionen och dess medlemsstater ska innehålla meddelanden från varje medlemsstat som intygar att respektive medlemsstat har slutfört de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande.

3. Utan att det påverkar punkt 2 i denna artikel enas parterna om en provisorisk tillämpning av detta avtal, i enlighet med sina interna förfaranden eller sin tillämpliga nationella lagstiftning, från första dagen i den månad som följer efter dagen för den senaste not genom vilken parterna har underrättat varandra om fullgörandet av de nödvändiga nationella förfarandena för provisorisk tillämpning eller, allt efter omständigheterna, ingående av detta avtal.

4. Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd ska fungera som depositarie för detta avtal.

ARTIKEL 39

Registrering hos Icao och Förenta nationernas sekretariat

Detta avtal och alla ändringar av avtalet ska så snart de trätt i kraft registreras av Ukraina hos Icao och Förenta nationernas sekretariat i enlighet med artikel 102 i Förenta nationernas stadga.

ARTIKEL 40

Giltiga texter

Detta avtal ska upprättas i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och ukrainska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

Upprättat i ... den ...

För Konungariket Belgien,

För Republiken Bulgarien,

För Republiken Tjeckien,

För Konungariket Danmark,

För Förbundsrepubliken Tyskland,

För Republiken Estland,

För Irland,

För Republiken Grekland,

För Konungariket Spanien,

För Republiken Frankrike,

För Republiken Kroatien,

För Republiken Italien,

För Republiken Cypern,

För Republiken Lettland,

För Republiken Litauen,

För Storhertigdömet Luxemburg,

För Ungern,

För Republiken Malta,

För Konungariket Nederländerna,

För Republiken Österrike,

För Republiken Polen,

För Republiken Portugal,

För Rumänien,

För Republiken Slovenien,

För Republiken Slovakien,

För Republiken Finland,

För Konungariket Sverige,

För Europeiska unionen

För Ukraina

FÖRTECKNING ÖVER DE TILLÄMPLIGA KRAV OCH STANDARDER
SOM HAR ANTAGITS AV EUROPEISKA UNIONEN INOM OMRÅDET CIVIL LUFTFART
OCH SOM SKA INFÖRLIVAS MED DEN UKRAINSKA LAGSTIFTNINGEN

De tillämpliga kraven och standarderna i följande unionsrättsakter ska införlivas med den ukrainska lagstiftningen och anses vara del av avtalet och ska tillämpas i enlighet med avtalet och bilaga III till detta avtal, om inget annat anges. I förekommande fall anges i denna bilaga de specifika ändringarna för varje rättsakt.

De tillämpliga kraven och standarderna i de rättsakter som avses i denna bilaga ska vara bindande för parterna och vara del av, eller upptas i, den nationella lagstiftningen enligt följande:

- a) Europeiska unionens förordningar och direktiv ska vara bindande för Europeiska unionen och dess medlemsstater i enlighet med EU-fördragen.
- b) En nationell lag i Ukraina som antas i syfte att genomföra bestämmelserna i Europeiska unionens förordningar och direktiv ska vara rättsligt bindande för Ukraina, medan det överläts åt Ukraina att välja form och metod för genomförandet.

A. TILLTRÄDE TILL MARKNADEN OCH DÄRMED FÖRBUNDNA FRÅGOR

Nr 1008/2008

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen.

Tillämpliga krav och standarder: Kapitel IV.

Nr 95/93

Rådets förordning (EEG) nr 95/93 av den 18 januari 1993 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser,

ändrad genom

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 894/2002 av den 27 maj 2002 om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1554/2003 av den 22 juli 2003 om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 793/2004 av den 21 april 2004 om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser.

Tillämpliga krav och standarder: artiklarna 1–12, 14 och 14a.2.

Vid tillämpningen av artikel 12.2 ska *kommissionen* förstås som *gemensamma kommittén*.

Nr 96/67

Rådets direktiv 96/67/EG av den 15 oktober 1996 om tillträde till marknaden för marktjänster på flygplatserna inom gemenskapen.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–25 och bilagan.

Vid tillämpningen av artikel 10 ska *medlemsstaterna* förstås som *EU-medlemsstaterna*.

När det gäller tillämpningen av artikel 20.2 ska *kommissionen* förstås som *gemensamma kommittén*.

Nr 785/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 785/2004 av den 21 april 2004 om försäkringskrav för lufttrafikföretag och luftfartygsoperatörer,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 285/2010 av den 6 april 2010 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 785/2004 om försäkringskrav för lufttrafikföretag och luftfartygsoperatörer.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–8 och 10.2.

Nr 2009/12

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/12/EG av den 11 mars 2009 om flygplatsavgifter.

Tillämpliga krav och standarder: alla utom artiklarna 12.1, 13 och 14.

B. FLYGLEDNING

Nr 549/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004 av den 10 mars 2004 om ramen för inrättande av det gemensamma europeiska luftrummet,

ändrad genom

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1070/2009 av den 21 oktober 2009 om ändring av förordningarna (EG) nr 549/2004, (EG) nr 550/2004, (EG) nr 551/2004 och (EG) nr 552/2004 i syfte att förbättra det europeiska luftfartssystemets kvalitet och hållbarhet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–4, 6 och 9–14.

Nr 550/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 550/2004 av den 10 mars 2004 om tillhandahållande av flygtrafiktjänster inom det gemensamma europeiska luftrummet (förordningen om tillhandahållande av tjänster),

ändrad genom

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1070/2009 av den 21 oktober 2009 i syfte att förbättra det europeiska luftfartssystemets kvalitet och hållbarhet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–19, bilagorna I och II.

Nr 551/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 551/2004 av den 10 mars 2004 om organisation och användning av det gemensamma europeiska luftrummet (förordningen om luftrummet),

ändrad genom

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1070/2009 av den 21 oktober 2009 i syfte att förbättra det europeiska luftfartssystemets kvalitet och hållbarhet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–11.

Nr 552/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 552/2004 av den 10 mars 2004 om driftskompatibiliteten hos det europeiska nätverket för flygledningstjänst (förordningen om driftskompatibilitet),

ändrad genom

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1070/2009 av den 21 oktober 2009 i syfte att förbättra det europeiska luftfartssystemets kvalitet och hållbarhet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–12, bilagorna I–V.

Genomförandelagstiftning

Nr 691/2010

Kommissionens förordning (EU) nr 691/2010 av den 29 juli 2010 om ett prestationssystem för flygtrafiktjänster och nätverksfunktioner och om ändring av förordning (EG) nr 2096/2005 om gemensamma krav i fråga om tillhandahållande av flygtrafiktjänster,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 677/2011 av den 7 juli 2011 om genomförandebestämmelser för nätverksfunktioner för flygledningstjänst (ATM) och om ändring av förordning (EU) nr 691/2010.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1216/2011 av den 24 november 2011 om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 691/2010 om ett prestationssystem för flygtrafiktjänster och nätverksfunktioner.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 390/2013 av den 3 maj 2013 om inrättande av ett prestationssystem för flygtrafiktjänster och nätverksfunktioner.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–25, bilagorna I–IV.

Nr 1794/2006

Kommissionens förordning (EG) nr 1794/2006 av den 6 december 2006 om ett gemensamt avgiftssystem för flygtrafiktjänster,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 1191/2010 av den 16 december 2010 om ändring av förordning (EG) nr 1794/2006 om ett gemensamt avgiftssystem för flygtrafiktjänster.

Kommissionens förordning (EU) nr 391/2013 av den 3 maj 2013 om ett gemensamt avgiftssystem för flygtrafiktjänster.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–17, bilagorna I–VI.

Nr 482/2008

Kommissionens förordning (EG) nr 482/2008 av den 30 maj 2008 om ett system för säkerhetssäkring av programvara vilket ska genomföras av leverantörer av flygtrafiktjänster och om ändring av bilaga II till förordning (EG) nr 2096/2005,

ändrad genom

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1035/2011 av den 17 oktober 2011 om gemensamma krav för tillhandahållande av flygtrafiktjänster och om ändring av förordningarna (EG) nr 482/2008 och (EU) nr 691/2010.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–6, bilagorna I–II.

Nr 1034/2011

Kommissionens förordning (EU) nr 1034/2011 av den 17 oktober 2011 om säkerhetstillsyn inom flygledningstjänst och flygtrafiktjänster och om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 691/2010.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–19.

Nr 1035/2011

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1035/2011 av den 17 oktober 2011 om gemensamma krav för tillhandahållande av flygtrafiktjänster och om ändring av förordningarna (EG) nr 482/2008 och (EU) nr 691/2010,

ändrad genom

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 923/2012 av den 26 september 2012 om gemensamma luftfarts- och driftsbestämmelser för tjänster och förfaranden inom flygtrafiken och om ändring av genomförandeförordning (EG) nr 1035/2011 och förordningarna (EG) nr 1265/2007, (EG) nr 1794/2006, (EG) nr 730/2006, (EG) nr 1033/2006 och (EU) nr 255/2010.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–14, bilagorna I–V.

Nr 409/2013

Kommissionens förordning (EU) nr 409/2013 av den 3 maj 2013 om definition av gemensamma projekt, fastställande av styrelseformer och identifiering av incitament till stöd för genomförandet av den europeiska generalplanen för flygledningstjänst.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–15.

Nr 2150/2005

Kommissionens förordning (EG) nr 2150/2005 av den 23 december 2005 om gemensamma regler för en flexibel användning av luftrummet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–9 och bilagan.

Nr 730/2006

Kommissionens förordning (EG) nr 730/2006 av den 11 maj 2006 om luftrumsklassificering och tillstånd för flygningar enligt visuelflygregler ovanför flygnivå 195.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–4.

Nr 255/2010

Kommissionens förordning (EU) nr 255/2010 av den 25 mars 2010 om fastställande av gemensamma regler för flödesplanering (ATFM).

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–15.

Nr 176/2011

Kommissionens förordning (EU) nr 176/2011 av den 24 februari 2011 om de uppgifter som ska lämnas innan ett funktionellt luftrumsblock inrättas och ändras.

Nr 923/2012

Kommissionens förordning (EU) nr 923/2012 av den 26 september 2012 om gemensamma luftfarts- och driftsbestämmelser för tjänster och förfaranden inom flygtrafiken och om ändring av genomförandeförordning (EG) nr 1035/2011 och förordningarna (EG) nr 1265/2007, (EG) nr 1794/2006, (EG) nr 730/2006, (EG) nr 1033/2006 och (EU) nr 255/2010.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–10, bilagan.

Nr 1032/2006

Kommissionens förordning (EG) nr 1032/2006 av den 6 juli 2006 om krav avseende automatiska system för utbyte av färdplansdata för anmälan, samordning och överlämning av flygningar mellan enheter för flygkontrolltjänst,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EG) nr 30/2009 av den 16 januari 2009 om ändring av förordning (EG) nr 1032/2006 när det gäller kraven avseende automatiska system för utbyte av färdplansdata som tjänar som underlag för datalänktjänster.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–10, bilagorna I–V.

Nr 1033/2006

Kommissionens förordning (EG) nr 1033/2006 av den 4 juli 2006 om krav på förfaranden för färdplaner före flygning inom det gemensamma europeiska luftrummet,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 428/2013 av den 8 maj 2013 om ändring av förordning (EG) nr 1033/2006 avseende de Icao-bestämmelser som avses i artikel 3.1 och om upphävande av förordning (EU) nr 929/2010.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–5, bilagan.

Nr 633/2007

Kommissionens förordning (EG) nr 633/2007 av den 7 juni 2007 om krav avseende tillämpningen av ett protokoll för överföring av färdplansdata, för anmälan, samordning och överlämning av flygningar mellan enheter för flygkontrolltjänst,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 283/2011 av den 22 mars 2011 om ändring av förordning (EG) nr 633/2007 vad gäller de övergångsbestämmelser som avses i artikel 7.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–7, artikel 8 andra och tredje meningen, bilagorna I–IV.

Nr 29/2009

Kommissionens förordning (EG) nr 29/2009 av den 16 januari 2009 om krav på datalänktjänster för det gemensamma europeiska luftrummet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–14, bilagorna I–VII.

Nr 262/2009

Kommissionens förordning (EG) nr 262/2009 av den 30 mars 2009 om fastställande av krav för en samordnad tilldelning och användning av Mod S-interrogator-koder för det gemensamma europeiska luftrummet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–12, bilagorna I–VI.

Nr 73/2010

Kommissionens förordning (EU) nr 73/2010 av den 26 januari 2010 om kvalitetskraven på flygdata och flyginformation för ett gemensamt europeiskt luftrum.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–13, bilagorna I–X.

Nr 1206/2011

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1206/2011 av den 22 november 2011 om fastställande av krav på identifiering av luftfartyg för övervakning av det gemensamma europeiska luftrummet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–11, bilagorna I–VII.

Nr 1207/2011

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1207/2011 av den 22 november 2011 om krav på övervakningens prestanda och driftskompatibilitet för det gemensamma europeiska luftrummet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–14, bilagorna I–IX.

Nr 1079/2012

Kommissionens förordning (EU) nr 1079/2012 av den 16 november 2012 om fastställande av krav avseende kanalseparation vid röstkommunikation för det gemensamma europeiska luftrummet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–15, bilagorna I–V.

Sesar-förordningen

Nr 219/2007

Rådets förordning (EG) nr 219/2007 av den 27 februari 2007 om bildande av ett gemensamt företag för utveckling av en ny generation av det europeiska systemet för flygledningstjänsten (Sesar),

ändrad genom

Kommissionens förordning (EG) nr 1361/2008 av den 16 december 2008 om ändring av förordning (EG) nr 219/2007 om bildande av ett gemensamt företag för utveckling av en ny generation av det europeiska systemet för flygledningstjänsten (Sesar).

Tillämpliga krav och standarder: Artikel 1.1, 1.2, 1.5–1.7, artiklarna 2, 3 och 4.1 samt bilagan.

Flygledarcertifikat

Nr 805/2011

Kommissionens förordning (EU) nr 805/2011 av den 10 augusti 2011 om detaljerade bestämmelser för flygledarcertifikat samt vissa andra certifikat och intyg enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–32, bilagorna I–IV.

Kommissionens beslut

Nr 2011/121

Kommissionens beslut 2011/121/EU av den 21 februari 2011 om fastställande av EU-täckande prestationsmål och gränsvärden för varning för tillhandahållandet av flygtrafiktjänster för åren 2012 till 2014.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–4.

Nr 2011/2611 slutlig

Kommissionens beslut (K(2011) 2611 slutlig) av den 20 maj 2011 om undantag från artikel 14 i kommissionens förordning (EG) nr 29/2009.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–3, bilagorna I och II.

Nr 2011/9074 slutlig

Kommissionens genomförandebeslut (K(2011) 9074 slutlig) av den 9 december 2011 om undantag från artikel 14 i kommissionens förordning (EG) nr 29/2009.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–3, bilagorna I och II.

Nr 2012/9604 slutlig

Kommissionens genomförandebeslut (K(2012) 9604 slutlig) av den 19 december 2012 om godkännande av den strategiska planen för nätverket för nätverksfunktioner för flygledningstjänsten i det gemensamma europeiska luftrummet för perioden 2012–2019.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–3.

C. FLYGSÄKERHET

Nr 216/2008 (grundförordningen)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 av den 20 februari 2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EG) nr 690/2009 av den 30 juli 2009 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1108/2009 av den 21 oktober 2009 om ändring av förordning (EG) nr 216/2008 inom området flygplatser, flygledningstjänst och flygtrafiktjänster och om upphävande av direktiv 2006/23/EG.

Kommissionens förordning (EU) nr 6/2013 av den 8 januari 2013 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–11, 13–16, 20–25, 54, 55 och 68, bilagorna I–VI.

Förordning (EG) nr 216/2008 och dess tillämpningsföreskrifter ska tillämpas på Ukraina enligt följande bestämmelser:

1. Ukraina delegerar inte till Easa någon av sina säkerhetsrelaterade funktioner i enlighet med konventionen och dess bilagor.
2. Ukraina ska omfattas av standardiseringsinspektioner som genomförs av Easa i enlighet med artikel 54 i förordning (EG) nr 216/2008.
3. Tillämpningen av artikel 11 i förordning (EG) nr 216/2008 på certifikat och intyg som utfärdats av Ukraina ska beslutas av gemensamma kommittén, i enlighet med bestämmelserna i bilaga III till detta avtal.

4. Artikel 11.1 i förordning (EG) nr 216/2008 ska inte gälla certifikat och intyg utfärdade av Ukraina på områdena flygdrift och upprättande och bibehållande av luftvärdighet (genomförandeförordningarna (EU) nr 965/2012, (EU) nr 748/2012 och (EG) nr 2042/2003).
5. Europeiska kommissionen ska i Ukraina ha de befogenheter den beviljats genom beslut enligt artiklarna 11.2, 14.5, 14.7, 24.5 och 25.1 i förordning (EG) nr 216/2008 i de områden där artikel 11.1 ska tillämpas enligt Gemensamma kommitténs uttalande.
6. På området luftvärdighet, inom de delar där ingen verksamhet utförs av Easa, får Ukraina utfärda certifikat, intyg, licenser och godkännanden med tillämpning av ett avtal eller en överenskommelse som ingåtts av Ukraina med ett tredjeland.

Nr 748/2012

Kommissionens förordning (EU) nr 748/2012 av den 3 augusti 2012 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för luftvärdighets- och miljöcertifiering av luftfartyg och tillhörande produkter, delar och anordningar samt för certifiering av konstruktions- och tillverkningsorganisationer,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 7/2013 av den 8 januari 2013 om ändring av förordning (EU) nr 748/2012 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för luftvärdighets- och miljöcertifiering av luftfartyg och tillhörande produkter, delar och anordningar samt för certifiering av konstruktions- och tillverkningsorganisationer.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–2, 8–10 och bilagan.

Nr 2042/2003

Kommissionens förordning (EG) nr 2042/2003 av den 20 november 2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EG) nr 707/2006 av den 8 maj 2006 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 avseende godkännande med begränsad giltighetstid och bilagorna I och III.

Kommissionens förordning (EG) nr 376/2007 av den 30 mars 2007 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter.

Kommissionens förordning (EG) nr 1056/2008 av den 27 oktober 2008 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter.

Kommissionens förordning (EU) nr 127/2010 av den 5 februari 2010 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter.

Kommissionens förordning (EU) nr 962/2010 av den 26 oktober 2010 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter.

Kommissionens förordning (EU) nr 1149/2011 av den 21 oktober 2011 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter.

Kommissionens förordning (EU) nr 593/2012 av den 5 juli 2012 om ändring av förordning (EG) nr 2042/2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–6, bilagorna I–IV.

Nr 996/2010

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 av den 20 oktober 2010 om utredning och förebyggande av olyckor och tillbud inom civil luftfart och om upphävande av direktiv 94/56/EG.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–26 med undantag av artiklarna 7.4 och 24.

Nr 2003/42

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG av den 13 juni 2003 om rapportering av händelser inom civil luftfart.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–11, bilagorna I och II.

Nr 1321/2007

Kommissionens förordning (EG) nr 1321/2007 av den 12 november 2007 om genomförandebestämmelser för att i ett centralt upplag integrera information om händelser inom civil luftfart som utbyts i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–4.

Nr 1330/2007

Kommissionens förordning (EG) nr 1330/2007 av den 24 september 2007 om genomförandebestämmelser för spridning till berörda parter av information om händelser inom civil luftfart, i enlighet med artikel 7.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–10, bilagorna I och II.

Nr 104/2004

Kommissionens förordning (EG) nr 104/2004 av den 22 januari 2004 om fastställande av bestämmelser för organisationen och sammansättningen av överklagandenämnden för Europeiska byrån för luftfartssäkerhet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–7 och bilagan.

Nr 628/2013

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 628/2013 av den 28 juni 2013 om arbetsmetoder för Europeiska byrån för luftfartssäkerhet vid standardiseringsinspektioner och vid övervakning av tillämpningen av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 736/2006.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–27.

Nr 2111/2005

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2111/2005 av den 14 december 2005 om upprättande av en gemenskapsförteckning över alla lufttrafikföretag som förbjudits att bedriva verksamhet inom gemenskapen och om information till flygpassagerare om vilket lufttrafikföretag som utför en viss flygning, samt om upphävande av artikel 9 i direktiv 2004/36/EG.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–13 och bilagan.

Nr 473/2006

Kommissionens förordning (EG) nr 473/2006 av den 22 mars 2006 om genomförandebestämmelser för gemenskapsförteckningen enligt kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2111/2005 över de lufttrafikföretag som har belagts med verksamhetsförbud i gemenskapen.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–6, bilagorna A–C.

Nr 474/2006

Kommissionens förordning (EG) nr 474/2006 av den 22 mars 2006 om upprättande av en gemenskapsförteckning enligt kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2111/2005 över de lufttrafikföretag som har belagts med verksamhetsförbud i gemenskapen.

senast ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 659/2013 av den 10 juli 2013 om ändring av förordning (EG) nr 474/2006 om upprättande av en gemenskapsförteckning över de lufttrafikföretag som har belagts med verksamhetsförbud i gemenskapen.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–3, bilagorna A och B.

Nr 1178/2011

Kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 av den 3 november 2011 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygbesättningar inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 290/2012 av den 30 mars 2012 om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygbesättningar inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–11, bilagorna I–VII.

Nr 965/2012

Kommissionens förordning (EU) nr 965/2012 av den 5 oktober 2012 om tekniska krav och administrativa förfaranden i samband med flygdrift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EU) nr 800/2013 av den 14 augusti 2013 om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 965/2012 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygbesättningar inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–9, bilagorna I–VII.

Nr 1332/2011

Kommissionens förordning (EU) nr 1332/2011 av den 16 december 2011 om gemensamma krav för användning av luftrummet och operativa förfaranden för avvärjande av kollisioner i luften.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–4 och bilagan.

D. MILJÖSKYDD

Nr 2003/96

Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet.

Tillämpliga krav och standarder: Artikel 14.1 b och 14.2.

Nr 2006/93

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/93/EG av den 12 december 2006 om reglering av utnyttjandet av flygplan som omfattas av volym 1, del II, kapitel 3 i bilaga 16 till konventionen om internationell civil luftfart, andra upplagan (1988).

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–5.

Nr 2002/49

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG av den 25 juni 2002 om bedömning och hantering av omgivningsbuller.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–16, bilagorna I–VI.

Nr 2002/30

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/30/EG av den 26 mars 2002 om regler och förfaranden för att av bullerskäl införa driftsrestriktioner vid flygplatser i gemenskapen.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–15, bilagorna I och II.

E. SOCIALA ASPEKTER

Nr 1989/391

Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet,

ändrat genom

Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/30/EG av den 20 juni 2007 om ändring av rådets direktiv 89/391/EEG, dess särdirektiv samt rådets direktiv 83/477/EEG, 91/383/EEG, 92/29/EEG och 94/33/EG för att förenkla och rationalisera rapporterna om det praktiska genomförandet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–16, 18 och 19.

Nr 2003/88

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden.

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1–19, 21–24 och 26–29.

Nr 2000/79

Rådets direktiv 2000/79/EG av den 27 november 2000 om genomförande av det europeiska avtal om arbetstidens förläggning för flygpersonal inom civilflyget som har ingåtts mellan *Association of European Airlines* (AEA), Europeiska transportarbetarfederationen (ETF), *European Cockpit Association* (ECA), *European Regions Airline Association* (ERA) och *International Air Carrier Association* (IACA).

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 2–3 och bilagan.

F. KONSUMENTSKYDD

Nr 90/314

Rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang.

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1–10.

Nr 93/13

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal.

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1–10 och bilagan.

För tillämpningen av artikel 10 ska *kommisionen* förstås som *alla övriga avtalsslutande parter till avtalet om ett gemensamt europeiskt luftrum*.

Nr 95/46

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–34.

Nr 2027/97

Rådets förordning (EG) nr 2027/97 av den 9 oktober 1997 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar vid olyckor,

ändrad genom

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 889/2002 av den 13 maj 2002 om ändring av rådets förordning (EEG) nr 2027/97 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar vid olyckor.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–8.

Nr 261/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–17.

Nr 1107/2006

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–16, bilagorna I och II.

G. DATORISERADE BOKNINGSSYSTEM

Nr 80/2009

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 80/2009 av den 14 januari 2009 om gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten och om upphävande av förordning (EEG) nr 2299/89.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–19 och bilagorna.

H. ÖVRIG LAGSTIFTNING

Nr 437/2003

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 437/2003 av den 27 februari 2003 om statistisk rapportering om lufttransport av passagerare, gods och post,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EG) nr 1358/2003 av den 31 juli 2003 om genomförande och ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 437/2003 om statistisk rapportering om lufttransport av passagerare, gods och post, och om ändring av bilagorna I och II till den förordningen.

Kommissionens förordning (EG) nr 546/2005 av den 8 april 2005 om anpassning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 437/2003 med avseende på tilldelningen av koder för rapporterade land och om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1358/2003 avseende uppdatering av förteckningen över flygplatser i gemenskapen.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–11, bilagorna I och II.

Nr 1358/2003

Kommissionens förordning (EG) nr 1358/2003 av den 31 juli 2003 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 437/2003 om statistisk rapportering om lufttransport av passagerare, gods och post, och om ändring av bilagorna I och II till den förordningen,

ändrad genom

Kommissionens förordning (EG) nr 158/2007 av den 16 februari 2007 om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1358/2003 beträffande förteckningen över gemenskapsflygplatser.

Tillämpliga krav och standarder: Artiklarna 1–4, bilagorna I–III.

ÖVERENSKOMMEN TRAFIK OCH ANGIVNA FLYGVÄGAR

1. Varje part beviljar den andra partens lufttrafikföretag rätten att tillhandahålla lufttransporttjänster på de flygvägar som anges nedan:
  - a) För Europeiska unionens lufttrafikföretag: En eller flera punkter i Europeiska unionen – mellanliggande punkter i den europeiska grannskapspolitikens partnerländer¹, ECAA-länderna² eller länderna förtecknade i bilaga V till detta avtal – en eller flera punkter i Ukraina – bortomliggande punkter.
  - b) För Ukrainas lufttrafikföretag: En eller flera punkter i Ukraina – mellanliggande punkter i den europeiska grannskapspolitikens partnerländer, ECAA-länderna eller länderna förtecknade i bilaga V till detta avtal – en eller flera punkter i Europeiska unionen.

---

¹ Med *den europeiska grannskapspolitikens partnerländer* avses här Algeriet, Armenien, Azerbajdzjan, Belarus, Egypten, Georgien, Israel, Jordanien, Libanon, Libyen, Marocko, Palestina, Syrien, Tunisien och Republiken Moldavien, dvs. Ukraina omfattas inte.

² *ECAA-länder* är parterna i det multilaterala avtalet om inrättandet av ett europeiskt gemensamt luftfartsområde, dvs. vid avtalets undertecknande följande: Europeiska unionens medlemsstater, Republiken Albanien, Bosnien och Hercegovina, Republiken Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Republiken Island, Republiken Montenegro, Konungariket Norge, Republiken Serbien och Kosovo (Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring).

Befintliga och nya rättigheter, däribland rätten att trafikera bortomliggande punkter enligt bilaterala avtal eller andra överenskommelser mellan Ukraina och EU-medlemsstaterna, som inte omfattas av detta avtal, kan utövas och överenskommas, förutsatt att det inte sker någon diskriminering mellan lufttrafikföretagen på grund av nationalitet.

- c) Europeiska unionens lufttrafikföretag ska också vara berättigade att tillhandahålla lufttransporttjänster mellan punkter i Ukraina, oavsett om sådana lufttransporttjänster utgår från eller avslutas inom EU.
2. Lufttrafik i enlighet med punkt 1 a och 1 b i denna bilaga ska utgå från eller avslutas på ukrainskt territorium för ukrainska lufttrafikföretag och inom Europeiska unionens territorium för Europeiska unionens lufttrafikföretag.
  3. Båda parternas lufttrafikföretag får välja att på alla eller vissa av sina flygningar
    - a) trafikera flyglinjer i endera eller båda riktningarna,
    - b) kombinera olika flygnummer inom ramen för en flygning med ett och samma luftfartyg,
    - c) trafikera mellanliggande och bortomliggande punkter enligt punkt 1 a och 1 b i denna bilaga och punkter inom parternas territorium, oavsett kombination och ordningsföljd,
    - d) avstå från att landa på en eller flera punkter,

- e) överföra trafik mellan dess luftfartyg på en eller flera punkter,
  - f) göra uppehåll på en eller flera punkter inom eller utanför parternas territorium,
  - g) medföra passagerare eller gods i transit genom den andra partens territorium, och
  - h) kombinera trafik med olika ursprung på ett och samma luftfartyg.
4. Varje part ska låta varje enskilt lufttrafikföretag fastställa turtätheten och kapaciteten för de internationella lufttransporter som det erbjuder på grundval av marknadsmässiga överväganden. I överensstämmelse med denna rättighet får ingendera parten ensidigt begränsa trafikvolym, turtäthet, tjänstens regelbundenhet eller vilken typ av luftfartyg som den andra partens lufttrafikföretag använder, utom om det sker av tekniska eller tull-, drifts-, miljö- eller hälsorelaterade skäl eller genom tillämpning av artikel 26 i detta avtal.
5. Båda parternas lufttrafikföretag får betjäna, även inom ramen för överenskommelser om gemensamma linjebeteckningar, en eller flera punkter i ett tredjeland som inte inbegrips i angivna flygvägar, förutsatt att de inte utövar femte frihetsrättigheter.
6. Denna bilaga omfattas av de övergångsbestämmelser som ingår i bilaga III till detta avtal och den utökning av rättigheter som föreskrivs där.
-

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

AVSNITT 1

ÖVERGÅNGSPERIODER

1. Ukrainas övergång till genomförande i praktiken av alla bestämmelser och villkor som härrör från detta avtal ska ske via två övergångsperioder.
2. Denna övergång ska omfattas av bedömningar och standardiseringsinspektioner, som ska utföras av Europeiska kommissionen respektive Easa, och ett beslut i gemensamma kommittén, i enlighet med artikel 33 i detta avtal.

AVSNITT 2

TILLÄMPLIGA SPECIFIKATIONER UNDER DEN FÖRSTA ÖVERGÅNGSPERIODEN

1. Under den första övergångsperioden ska
  - a) Europeiska unionens lufttrafikföretag och lufttrafikföretag med tillstånd utfärdade av Ukraina ha rätt att utöva obegränsade trafikrättigheter på sträckor mellan valfri punkt i Europeiska unionen och valfri punkt i Ukraina,
  - b) Ukraina, med förbehåll för en bedömning om Ukrainas genomförande av relevanta EU-krav och standarder och efter information till gemensamma kommittén, delta som observatör i det arbete som utförs av den kommitté som inrättats i enlighet med förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser, och
  - c) artikel 22.5 c i detta avtal inte gälla.

2. Villkoren för övergången till den andra övergångsperioden ska för Ukrainas del omfatta följande:

a) Införlivande med den nationella lagstiftningen och genomförande av de tillämpliga kraven och standarderna i

- förordning (EG) nr 216/2008 (gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet),
- förordning (EU) nr 748/2012 (tillämpningsföreskrifter för luftvärdighets- och miljöcertifiering av luftfartyg och tillhörande produkter, delar och anordningar samt för certifiering av konstruktions- och tillverkningsorganisationer),
- förordning (EG) nr 2042/2003 (fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som har dessa arbetsuppgifter), i dess ändrade lydelse,
- förordning (EU) nr 965/2012 (fastställande av tekniska krav och administrativa förfaranden i samband med flygdrift),
- förordning (EU) nr 1178/2011 (fastställande av tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygbesättningar inom den civila luftfarten),

- förordning (EU) nr 996/2010 (utredning och förebyggande av olyckor och incidenter),
- direktiv 2009/12/EG (flygplatsavgifter),
- direktiv 96/67/EG (tillträde till marknaden för marktjänster på flygplatserna inom gemenskapen),
- förordning (EEG) nr 95/93 (gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider),
- direktiv 2000/79/EG (om det europeiska avtalet om arbetstidens förläggning för flygpersonal inom civilflyget),
- kapitel IV i förordning (EG) nr 1008/2008 (lufttrafik),
- förordning (EG) nr 785/2004 (försäkringskrav för lufttrafikföretag och luftfartygsoperatörer),
- förordning (EEG) nr 80/2009 (datoriserade bokningssystem),
- förordning (EG) nr 2027/97 (lufttrafikföretags skadeståndsansvar vid olyckor),

- förordning (EG) nr 261/2004 (gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar),
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004 av den 10 mars 2004 om ramen för inrättande av det gemensamma europeiska luftrummet (ramförordningen),
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 550/2004 av den 10 mars 2004 om tillhandahållande av flygtrafiktjänster inom det gemensamma europeiska luftrummet (förordningen om tillhandahållande av tjänster),
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 551/2004 av den 10 mars 2004 om organisation och användning av det gemensamma europeiska luftrummet (förordningen om luftrummet),
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 552/2004 av den 10 mars 2004 om driftskompatibiliteten hos det europeiska nätverket för flygledningstjänst (förordningen om driftskompatibilitet),
- kommissionens förordning (EU) nr 691/2010 av den 29 juli 2010 om ett prestationssystem för flygtrafiktjänster och nätverksfunktioner och om ändring av förordning (EG) nr 2096/2005 om gemensamma krav i fråga om tillhandahållande av flygtrafiktjänster,

- kommissionens förordning (EG) nr 1794/2006 av den 6 december 2006 om ett gemensamt avgiftssystem för flygtrafiktjänster,
- kommissionens förordning (EU) nr 1034/2011 av den 17 oktober 2011 om säkerhetstillsyn inom flygledningstjänst och flygtrafiktjänster och om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 691/2010,
- kommissionens förordning (EG) nr 2150/2005 av den 23 december 2005 om gemensamma regler för en flexibel användning av luftrummet, och
- kommissionens förordning (EU) nr 255/2010 av den 25 mars 2010 om fastställande av gemensamma regler för flödesplanering (ATFM),

så som dessa anges, inklusive ändringarna av dem, i bilaga I till detta avtal.

- b) Tillämpning av regler för utfärdande av operativa licenser som i huvudsak överensstämmer med dem i kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen.
- c) Vad gäller luftfartsskydd, genomförandet av ECAC:s dokument 30, del II, enligt dess senaste gällande ändring.

AVSNITT 3

TILLÄMPLIGA SPECIFIKATIONER UNDER DEN ANDRA ÖVERGÅNGSPERIODEN

1. Efter beslutet av gemensamma kommittén, i enlighet med artikel 33 i detta avtal, som bekräftar att Ukraina uppfyller alla de villkor som fastställs i avsnitt 2.2 i denna bilaga, ska
  - a) de relevanta certifikat som utfärdats av Ukraina, enligt förteckningen i bilaga IV, avsnitt 1 i detta avtal, erkännas av EU-medlemsstaterna i enlighet med de villkor som fastställts i gemensamma kommitténs beslut och i enlighet med artikel 11 i förordning (EG) nr 216/2008,
  - b) artikel 22.5 c i detta avtal gälla, och
  - c) Ukraina, med förbehåll för en bedömning om Ukrainas genomförande av relevanta EU-krav och standarder och efter information till den gemensamma kommittén, delta som observatör i det arbete som utförs av den kommitté som inrättats i enlighet med förordning (EG) nr 2111/2005 om upprättande av en gemenskapsförteckning över alla lufttrafikföretag som förbjudits att bedriva verksamhet inom gemenskapen.

2. Villkoren för övergången till fullständigt genomförande av detta avtal ska för Ukrainas del omfatta följande:
  - a) Införlivande i den nationella lagstiftningen och genomförandet av alla tillämpliga krav och normer i de unionsrättsakter som anges i bilaga I till detta avtal.
  - b) Luftrummet under Ukrainas ansvar ska anordnas i linje med EU:s krav för inrättandet av funktionella luftrumsblock.

AVSNITT 4

FULLSTÄNDIGT GENOMFÖRANDE AV DETTA AVTAL

Efter beslutet av gemensamma kommittén, i enlighet med artikel 33 till detta avtal, som bekräftar att Ukraina uppfyller alla de villkor som fastställs i avsnitt 3.2 i denna bilaga, ska följande gälla:

1. Utöver de trafikrättigheter som anges i avsnitt 2.1 i denna bilaga ska
  - a) lufttrafikföretag i Europeiska unionen ha rätt att utöva obegränsade trafikrättigheter på sträckor mellan punkter i Ukraina, mellanliggande punkter i den europeiska grannskapspolitiken och ECAA-länder, samt punkter i länder som förtecknas i bilaga V till detta avtal och bortomliggande punkter, under förutsättning att flygningen ingår som en del av en transporttjänst som betjänar en punkt i en medlemsstat,

Europeiska unionens lufttrafikföretag ska också vara berättigade att utöva obegränsade trafikrättigheter mellan punkter i Ukraina, oavsett om sådana lufttransporttjänster utgår från eller avslutas inom EU, och

- b) lufttrafikföretag i Ukraina ha rätt att utöva obegränsade trafikrättigheter på sträckor mellan punkter i Europeiska unionen, mellanliggande punkter i den europeiska grannskapspolitiken och ECAA-länder, samt punkter i länder som förtecknas i bilaga V till detta avtal, under förutsättning att flygningen ingår som en del av en transporttjänst som betjänar en punkt i Ukraina.

- 2. Alla relevanta certifikat som ingår i avsnitt 2 i bilaga IV till detta avtal och som utfärdats av Ukraina ska erkännas av EU-medlemsstaterna i enlighet med de villkor som anges i dessa bestämmelser.

FÖRTECKNING ÖVER DE CERTIFIKAT SOM AVSES I BILAGA III TILL DETTA AVTAL

1. Flygbesättningar

Flygcertifikat (utfärdande, bibehållande, ändring, begränsning, tillfällig indragning eller återkallande av certifikat) (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Certifiering av personer som ansvarar för flygutbildning eller utbildning i flygsimulator och för att bedöma piloters kompetens (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Intyg för kabinbesättningar (utfärdande, bibehållande, ändring, begränsning, tillfällig indragning eller återkallande av kabinbesättningsintyg) (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Medicinska intyg för piloter (utfärdande, bibehållande, ändring, begränsning, tillfällig indragning eller återkallande) (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Certifiering av flygläkare samt villkor under vilka allmänläkare får fungera som flygläkare (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Periodiska flygmedicinska bedömningar av kabinbesättningsmedlemmar – kvalifikationer för de personer som är ansvariga för denna bedömning (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Villkor för utfärdande, bibehållande, ändring, begränsning, tillfällig indragning eller återkallande av certifikat för pilotutbildningsorganisationer (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Villkor för att utfärda, behålla, ändra, begränsa, tillfälligt upphäva eller återkalla godkännanden för flygmedicinska centrum som medverkar i kvalificering och flygmedicinsk undersökning av personal inom civil luftfart (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

Certifiering av utbildningshjälpmedel för flygsimulering och krav på de organisationer som ansvarar för deras drift och användning (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1178/2011, (EU) nr 290/2012 om ändring av förordning (EU) nr 1178/2011).

2. Flygledningstjänst och flygtrafiktjänster

Certifikat för leverantörer av flygtrafiktjänster (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1034/2011, (EU) nr 1035/2011, bilaga II Särskilda krav för tillhandahållande av flygtrafikledningstjänster).

Certifikat för leverantörer av flygvädertjänster (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1034/2011, (EU) nr 1035/2011, bilaga III Särskilda krav för tillhandahållande av flygvädertjänster).

Certifikat för leverantörer av flygbriefingtjänster (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1034/2011, (EU) nr 1035/2011, bilaga IV Särskilda krav för tillhandahållande av flygbriefingtjänst).

Certifikat för leverantörer av kommunikations-, navigations- och övervakningstjänster (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 1034/2011, (EU) nr 1035/2011, bilaga V Särskilda krav för tillhandahållande av kommunikations-, navigations- och övervakningstjänster).

Certifikat för flygledare (ATCO) och flygledarelever (utfärdande, tillfälligt upphävande och återkallande) och därtill knutna behörigheter och behörighetstillägg (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 805/2011).

Medicinska intyg för flygledare (förordningarna (EG) nr 216/2008, (EU) nr 805/2011)
Certifikat för organisationer som utbildar flygledare (ATCO) (giltighet, förnyelse, förlängning och användning) (förordningarna (EU) nr 216/2008, (EU) nr 805/2011).

FÖRTECKNING ÖVER ANDRA STATER SOM AVSES
I ARTIKLARNA 17, 19 OCH 22 I DETTA AVTAL
OCH BILAGORNA II OCH III TILL DETTA AVTAL

1. Republiken Island (enligt EES-avtalet).
2. Furstendömet Liechtenstein (enligt EES-avtalet).
3. Konungariket Norge (enligt EES-avtalet).
4. Schweiziska edsförbundet (enligt avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart).

FÖRFARANDEREGLER

Detta avtal ska tillämpas i enlighet med de förfaranderegler som fastställs här nedan:

1. DELTAGANDE AV UKRAINA I KOMMITTÉER

När Ukraina enligt detta avtal deltar i en kommitté som inrättats genom den relevanta unionsrättsakten, ska landet få status som observatör. Det kommer att kunna närvara vid alla relevanta diskussioner och uppmuntras att delta i debatten i enlighet med förfarandereglerna för dessa men ska uteslutas från omröstningar.

När det gäller flygledningstjänst ska Ukraina, i syfte att genomföra den relevanta lagstiftningen om det gemensamma europeiska luftrummet, också delta i alla organ som inrättats av Europeiska kommissionen, t.ex. det rådgivande branschorganet och nätverksförvaltaren.

2. ERHÅLLANDE AV STATUS SOM OBSERVATÖR I EASA

Status som observatör i Easa ger Ukraina rätt att delta i Easas tekniska grupper och organ som är öppna för EU-medlemsstaterna och andra partnerländer i den europeiska grannskapspolitiken, under förutsättning att de fastställda villkoren för detta deltagande är uppfyllda. Observatörsstatus omfattar inte rösträtt. Denna status omfattar inte Easas styrelsemöten.

3. SAMARBETE OCH INFORMATIONsutBYTE

För att underlätta för parternas behöriga myndigheter att utöva sina befogenheter ska dessa myndigheter på begäran utbyta all information med varandra som är nödvändig för ett korrekt genomförande av detta avtal.

4. HÄNVISNING TILL SPRÅK

Parterna ska i de förfaranden som fastställs inom ramen för detta avtal ha rätt att använda vilket som helst av de officiella språken vid Europeiska unionens institutioner eller ukrainska. Parterna är emellertid medvetna om att användning av engelska underlättar dessa förfaranden. Om ett språk som inte är ett officiellt språk vid Europeiska unionens institutioner används i ett officiellt dokument, ska en översättning till ett av de officiella språken vid Europeiska unionens institutioner samtidigt bifogas, med beaktande av vad som anges i föregående mening. Om en part avser att i ett muntligt förfarande använda ett språk som inte är ett officiellt språk vid Europeiska unionens institutioner, ska den parten säkerställa simultantolkning till engelska.

KRITERIER SOM AVSES I ARTIKEL 26.4 TILL DETTA AVTAL

1. Följande ska vara förenligt med en korrekt tillämpning av detta avtal:
  - a) Stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på tjänsternas ursprung.
  - b) Stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.

2. Följande kan dessutom anses vara förenligt med en korrekt tillämpning av detta avtal:
  - a) Stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning.
  - b) Stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner när sådant stöd inte har en negativ inverkan på lufttrafikföretagens kommersiella verksamhet, ur parternas perspektiv.
  - c) Stöd för att uppnå mål som tillåts enligt EU:s övergripande gruppundantagsförordningar och de branschövergripande och branschspecifika regler för statligt stöd som beviljas i enlighet med de villkor som där anges.